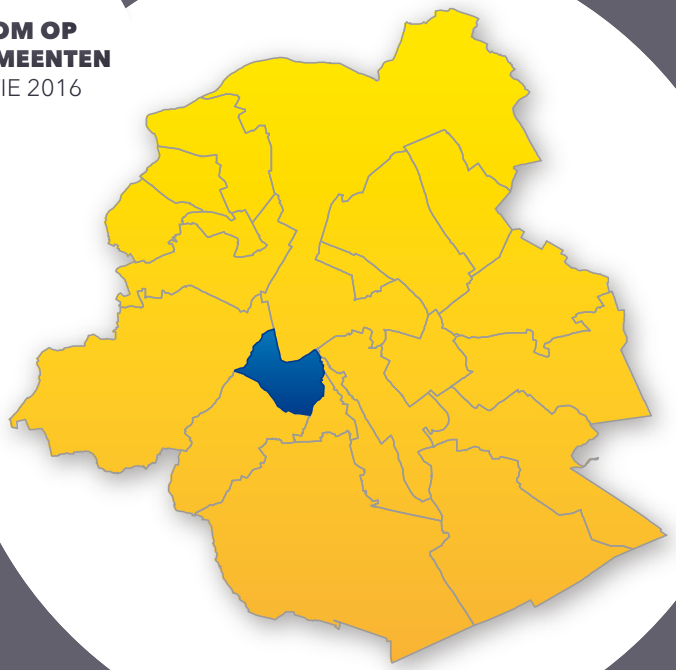
bisa
perspective.brussels
brussels instituut voor statistiek en analyse

OBSERVATORIUM
VOOR GEZONDHEID EN
WELZIJN BRUSSEL

OBSERVATOIRE DE
LA SANTÉ ET DU SOCIAL
DE BRUXELLES

**ZOOM OP
DE GEMEENTEN**
EDITIE 2016

zoom op

SINT-GILLIS

bisa perspective.brussels
brussels instituut voor statistiek en analyse

OBSERVATORIUM VOOR GEZONDHEID EN WELZIJN BRUSSEL
OBSERVATOIRE DE LA SANTÉ ET DU SOCIAL DE BRUXELLES

COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

irib
Institut de recherches interdisciplinaires sur Bruxelles
INSTITUT DE RECHERCHES INTERDISCIPLINAIRES SUR BRUXELLES
UNIVERSITÉ SAINT-LOUIS - BRUXELLES

UNIVERSITÉ SAINT-LOUIS BRUXELLES
UNIVERSITÉ SAINT-LOUIS - BRUXELLES

Realisatie
Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel
Institut de recherches interdisciplinaires sur Bruxelles - Université Saint-Louis - Brussel (directie: Benjamin WAYENS)

Vertaling
Brussels Translation

Lay-out
Nathalie DA COSTA MAYA,
Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl

Voor meer informatie

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
Roger KALENGA-MPALA
Perspective
Naamsestraat 59 – 1000 Brussel
bisa@perspective.brussels – www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel-Hoofdstad
Marion ENGLERT en Sarah LUYTEN
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Louizalaan 183 – 1050 Brussel
observat@ggc.irisnet.be – www.observatbru.be

Depotnummer
D/2016/9334/16
D/2016/6374/264

Het rapport mag gekopieerd worden mits vermelding van de bron:
Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel-Hoofdstad (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie), 2016, Zoom op de gemeenten: Sint-Gillis.

Ce document est également disponible en français.

1. SINT-GILLIS EN HAAR INWONERS IN ENKELE WOORDEN 4

2. BEVOLKING 10

2.1. Evolutie en loop van de bevolking 10
2.2. Structuur van de bevolking volgens leeftijd en geslacht 11
2.3. Nationaliteiten 13
2.4. Huishoudens 14

3. JONGE KINDEREN 15

3.1. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar 15
3.2. Kinderopvang: dekkingsgraad en toegankelijkheid 15

4. ONDERWIJS 17

4.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar 17
4.2. Schoolbevolking: onderwijsniveau, plaats van scholing en onderwijsvorm 18
4.3. Schoolachterstand 19

5. ARBEIDSMARKT 20

5.1. Socio-economische positie van de bevolking 20
5.2. Activiteits-, werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad 21
5.3. Profiel van de niet-werkende werkzoekenden 22
5.4. Deeltijdse werknemers 22

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT 23

6.1. Binnenlandse werkgelegenheid 23
6.2. Ondernemingen 24
6.3. Evolutie 2006-2013 25

7. INKOMENS 26

7.1. Fiscale inkomens 26
7.2. Personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen 29
7.3. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV) 30

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN 31

8.1. Kernindicatoren voor de gemeentelijke financiën 31
8.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven 31
8.3. Investeringen 33

9. HUISVESTING 34

9.1. Kenmerken van het woningbestand 34
9.2. Sociale woningen 35
9.3. Huurprijs en vastgoedprijzen 35

10. GEZONDHEID 36

10.1. Gezondheid van de pasgeborenen 36
10.2. Algemene gezondheidstoestand 38

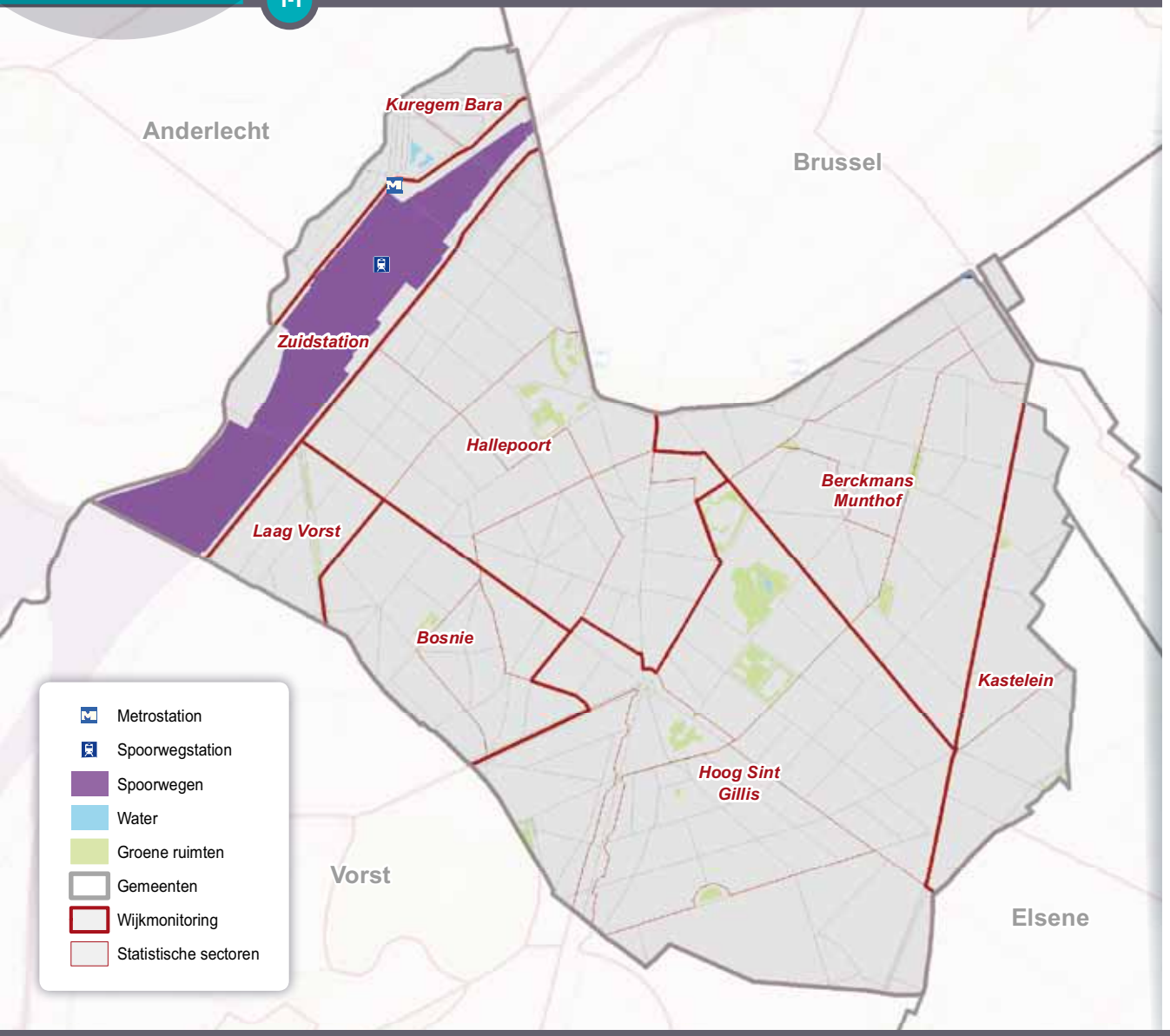
WOORDENLIJST 41

LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN 45

VOOR WIE MEER WIL WETEN 46

1. SINT-GILLIS EN HAAR INWONERS IN ENKELE WOORDEN[1]

1-1 Referentiekaart van Sint-Gillis

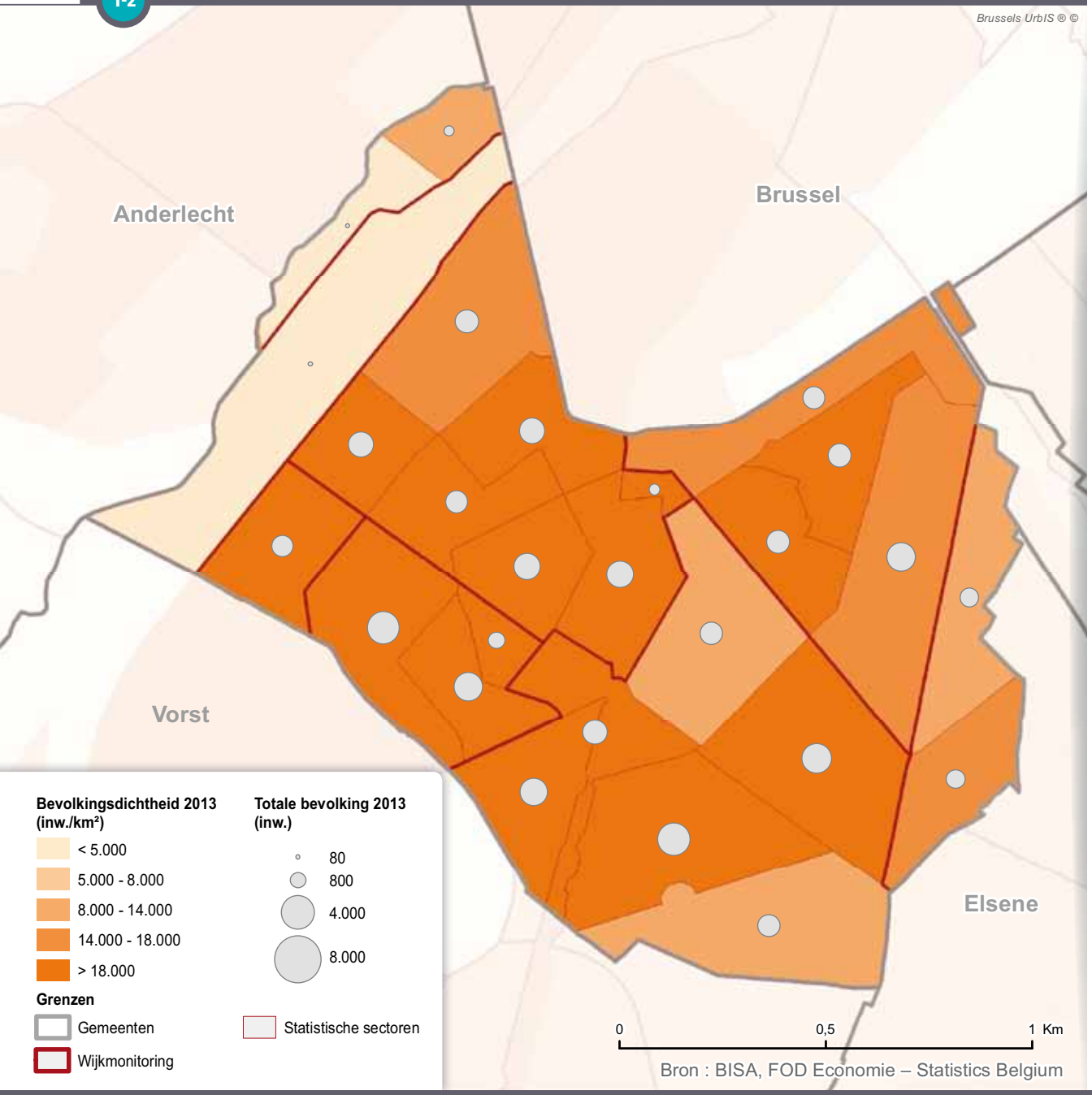
LANDSCHAP EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK GRONDGEBIED

Sint-Gillis (2,5 km², 1,6 % van het gewestelijk grondgebied) is een kleine en zeer dichtbevolkte gemeente (19 991 inwoners per km²) 1-2. Ze grenst aan Stad Brussel (de vijfhoek in het noorden en de Louizalaan in het oosten), aan Elsene in het oosten, Vorst in het zuiden en Anderlecht in het westen.

De **referentiekaart** 1-1 geeft aan hoe de gemeente statistisch wordt opgedeeld, i.e. in de statistische sectoren[2] en de wijken van de Wijkmonitoring. De gemeente Sint-Gillis telt acht wijken. De grenzen van deze wijken vallen niet steeds samen met de gemeentegrenzen, wat de continuïteit van de stedelijke bebouwing benadrukt: ze kunnen op het grondgebied van meerdere gemeenten liggen. Dit is het geval voor de wijk Kastelein (Sint-Gillis, Stad Brussel en Elsene), Kuregem Bara (Sint-Gillis en Anderlecht) en Laag-Vorst en Hoog-Sint-Gillis (Sint-Gillis en Vorst). Er zijn zo goed als geen groene ruimtes in Sint-Gillis, maar dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de nabijheid van het Dudenpark en het Park van Vorst op de zuidgrens van het gemeentelijk grondgebied. Tot slot heeft Sint-Gillis met het station Brussel-Zuid het grootste intermodale knooppunt van het land. Het station beslaat een aanzienlijk deel van het grondgebied van de gemeente en zondert de wijk Kuregem Bara af van de rest van de gemeente. De bediening van het gemeentelijk grondgebied door het openbaar vervoer is zeer goed (met metro en premetro evenals meerdere tram- en buslijnen).

1 Op het einde van het document vindt u een selecte bibliografie, pagina 46.
2 De blauwgekleurde woorden worden in de woordenlijst op het einde van dit document gedefinieerd.

1-2 **Bevolkingsdichtheid per statistische sector**, Sint-Gillis, 1 januari 2013

Hoog- en Laag-Sint-Gillis

Hoewel de hele gemeente wordt gekenmerkt door een grote bevolkingsmix uit zeer verschillende sociale milieus, is er in Sint-Gillis een groot **verschil** tussen het hoog gelegen deel van de gemeente (in het oosten, aan de kant van Elsene) en het laag gelegen deel van de gemeente (in het westen, op de grens met Anderlecht). Zowel wat betreft de kwaliteit van de woningen als op het vlak van werkloosheid, de gemiddelde inkomens of de huurprijzen blijkt de positie van de wijken in Hoog-Sint-Gillis aanzienlijk beter te zijn dan in Laag-Sint-Gillis.

Een industriële en commerciële voorstad

Vanaf het tweede kwart van de 19de eeuw hebben de nog overwegend landelijke zones in Sint-Gillis plaatsgemaakt voor tal van **nijverheidsvestigingen**, vooral in het lager gelegen deel van de gemeente (meer bepaald op de plaats van het huidige station Brussel-Zuid, waar vroeger een beroemde chocoladefabriek was gevestigd), maar ook hier en daar in het hoger gelegen deel, bijvoorbeeld langs de Charleroisesteenweg. Veel van deze voormalige nijverheidsruimtes krijgen vandaag een nieuwe bestemming, bijvoorbeeld de voormalige ijskelders binnen de artistieke sector.

Als voorstad die vanaf de 19de eeuw sterk groeide, ontwikkelde er zich in Sint-Gillis ook een intense **handelsactiviteit**, meer bepaald op de markten van het Voorplein, het Zuid en het Van Meenenplein. De detailzaken zijn voornamelijk gelokaliseerd langs de Waterloosesteenweg en de Alsembergsesteenweg. Vanaf haar ontstaan was de Louizalaan een trekpleister voor de luxehandel en de hotel- en restaurantsector. Kantoren en diensten van hun kant zijn vooral gevestigd langs de Charleroisesteenweg, de Brugmannlaan (en in de aangrenzende wijken) en langs de Kleine Ring.

De vele **steenwegen** die door de gemeente lopen of het gemeentelijk grondgebied afbakenen, hebben een belangrijke rol gespeeld in de lokalisatie van zowel de nijverheid als de handelszaken. De ruimte kreeg zo een specifieke bebouwing.

Samen met enkele grote lanen hebben die steenwegen gedurende de hele 19de en 20ste eeuw ook een grote invloed uitgeoefend op de ruimtelijke structuur van de residentiële wijken die zich tussen de andere activiteiten ontwikkelden.

Kenmerken van de algemene bebouwing en de sociale woningen

Als gemeente van de eerste kroon verstedelijkte Sint-Gillis zo goed als helemaal voor de Eerste Wereldoorlog, voornamelijk in de vorm van opbrengstgebouwen en – verhoudingsgewijs meer in Hoog-Sint-Gillis – burgerhuizen. Er is relatief weinig variatie in het bouwjaar van de gebouwen in Sint-Gillis: drie kwart van de woningen dateert van vóór 1919 en dit maakt van Sint-Gillis een van de gemeenten met het oudste woningpark.
Wat betreft het aantal kamers zijn kleine woningen oververtegenwoordigd in Sint-Gillis in vergelijking met de situatie in het Gewest, grote woningen zijn daarentegen ondervertegenwoordigd.

Het aantal **sociale woningen** in Sint-Gillis is beperkt: er zijn slechts 4 sociale woningen per 100 huishoudens in de gemeente. Ze liggen voornamelijk in Laag-Sint-Gillis (in de Bosniëwijk en de Hallepoortwijk).

Intensieve renovatie

Sinds halverwege de jaren '90 en meer bepaald in het kader van de zeven wijkcontracten, ondergaat de gemeente een ingrijpend proces van **stadsvernieuwing**, dat zowel de openbare ruimtes (Sint-Gillisvoorplein, Bethlehemplein, …) als de private bebouwing betreft. Naast de stimulansen voor renovatie bestemd voor particulieren spelen de wijkcontracten in op drie belangrijke aspecten in de gemeente: de vergroening van de openbare ruimtes in een gemeente met zeer weinig groen, het vernieuwen of bouwen van woningen en, tot slot, de ontwikkeling van collectieve voorzieningen en in het bijzonder van kinderdagverblijven.

In combinatie met en gesterkt door een migratiestroom die vandaag deels bestaat uit jongvolwassenen met een hoger cultureel of financieel kapitaal in vergelijking met de oorspronkelijke bevolking, heeft het stadsvernieuwingsproces bijgedragen tot een verandering van de aanblik van sommige wijken in de gemeente. In Laag-Sint-Gillis, in het westen, blijven de woningen echter vaker verouderd – uitgezonderd daar waar afbraak-en wederopbouw projecten bezig zijn – en worden ze minder vaak gerenoveerd dan in Hoog-Sint-Gillis.

Begin de jaren '90 werd begonnen met de heraanleg van het **station Brussel-Zuid** en zijn directe omgeving als een internationale mobiliteits- en kantorenzone in Laag-Sint-Gillis. Dit proces is nog altijd aan de gang. Zo onderging een historisch zeer dichtbevolkte stationsbuurt een ingrijpende gedaanteverwisseling, deels ten gunste van niet-residentiële functies.

DE INWONERS EN HUN KENMERKEN

Demografisch profiel

Als gevolg van het vroege proces van verstedelijking is de **bevolking** van Sint-Gillis sterk toegenomen na 1860 en bereikt de curve een maximum (ca. 65 000 inwoners) omstreeks 1920. Daarna daalt het aantal inwoners continu, ondanks een sterke buitenlandse immigratie. De buitenlandse bevolking vestigt zich tijdens de hele tweede helft van de 20ste eeuw vooral in de wijk van het station Brussel-Zuid. Daarna stabiliseert de bevolking zich tijdens de jaren '80, waarna ze weer gaat groeien. Tussen 2005 en 2015 is het aantal inwoners in Sint-Gillis gestegen met 15 %, een vergelijkbaar tempo als op niveau van het Gewest. Op 1 januari 2015 telt de gemeente Sint-Gillis officieel 50 472 inwoners, i.e. 4 % van de bevolking in het Brussels Gewest.

Op het vlak van **leeftijdsstructuur** heeft de gemeente een kleiner aandeel 65-plussers en een veel groter aandeel jongvolwassenen van rond de dertig in vergelijking met de gewestelijke situatie.
De gemiddelde leeftijd in Sint-Gillis is lager dan in het Brussels Gewest, en het grote aandeel volwassenen op actieve leeftijd heeft tot gevolg dat de economische afhankelijkheidscoëfficiënt veel lager is dan die van het Gewest. Wat betreft de evolutie blijken de structuurindicatoren van de bevolking van Sint-Gillis vrij stabiel te zijn: alleen de verouderingscoëfficiënt en de economische afhankelijkheidscoëfficiënt zijn gedaald tussen 2005 en 2015. Het bruto geboortecijfer in Sint-Gillis is lang hoger gebleven dan het gewestelijk geboortecijfer, maar is de voorbije jaren gedaald. Vandaag heeft de gemeente een bruto geboortecijfer vergelijkbaar met dat van het Gewest. Tot slot is Sint-Gillis een van de weinige gemeenten in het Gewest met meer mannen dan vrouwen.

Deze gemeente telt veel eenpersoonshuishoudens en hun aandeel is bijzonder groot in Hoog-Sint-Gillis. In Laag-Sint-Gillis zijn de koppels met kinderen sterker aanwezig. Het interne migratiesaldo is bijzonder negatief op gemeentelijk niveau. Dit betekent dat er elk jaar heel wat personen wegtrekken uit Sint-Gillis en verhuizen naar een andere gemeente in België. Deze beweging wordt gecompenseerd door een positief internationaal migratiesaldo evenals een positief natuurlijk saldo.

Sint-Gillis is een van de Brusselse gemeenten met de meeste personen van buitenlandse **nationaliteit** (bijna de helft van haar inwoners). Van die bewoners van Sint-Gillis van buitenlandse nationaliteit komt de grote meerderheid uit een EU-15-land.
Aanvankelijk kwam een groot deel van hen voornamelijk uit een vrij arme arbeidsimmigratie uit het Middellandse Zee-gebied, i.e. Italianen, Spanjaarden, Portugezen, Grieken en in een volgende fase ook Noord-Afrikanen (Maghreb). Na verloop van tijd verwierven de leden van deze gezinnen deels de Belgische nationaliteit als gevolg van naturalisaties en de geboortes op Belgische bodem. Dit is echter minder het geval voor de onderdanen uit Zuid-Europa, meer bepaald als gevolg van de toetreding van hun land van herkomst tot de Europese Unie. Sinds enige tijd echter is Sint-Gillis (vooral het bovendeel) zeer aantrekkelijk geworden voor onderdanen van West-Europese landen, vooral Fransen, wat deels te maken heeft met de internationale functies van Brussel. Onder de inwoners van Sint-Gillis van buitenlandse nationaliteit zijn de Fransen dan ook het best vertegenwoordigd in 2015, ver voor de Portugezen en vervolgens de Spanjaarden, Italianen en Marokkanen.
Naast de toename van het aantal Fransen stellen we vast dat ook het aantal Brazilianen, Roemenen en Polen stijgt. Voor deze laatste twee nationaliteiten kan het meer bepaald gaan om internationale kaderleden als gevolg van de uitbreiding van de Europese Unie en om werknemers met een precair statuut die zich vestigen in het zuidelijk deel van de arme sikkel.

Sociaaleconomisch profiel

De gemeente Sint-Gillis, die gedeeltelijk gelegen is in de oude industriële as van het Zennedal, heeft, althans in haar lager gelegen deel, een bevolking die vaak afkomstig is uit de volksklassen. Laag-Sint-Gillis maakt dan ook deel uit van de arme sikkel. Hoog-Sint-Gillis, op de helling, heeft echter een bevolking die in een betrekkelijk gunstige **sociaaleconomische situatie** verkeert.

Het gemiddeld inkomen blijkt in Sint-Gillis duidelijk lager dan op gewestelijk niveau. Het aandeel van de bevolking dat leeft van een leefloon (of equivalent) van het OCMW of van een werkloosheidsuitkering is groter dan op het niveau van het Gewest. Terwijl het aandeel gerechtigden op een OCMW-inkomen in het Brussels Gewest tussen 2005 en 2014 is gestegen, stagneert dit aandeel in Sint-Gillis; daardoor is het verschil met het Gewest in 2014 duidelijk kleiner dan in 2005.

Het aandeel **65-plussers** dat leeft van de inkomensgarantie voor ouderen in Sint-Gillis (bijna één vijfde) behoort tot de hoogste in het Gewest. Bovendien is niet minder dan 45 % van de ouderen rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming in de kosten voor gezondheidszorg. Het aandeel ouderen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft, blijkt dus bijzonder groot te zijn in de gemeente. Het gaat waarschijnlijk om een bevolkingsgroep die al lang in Sint-Gillis woont en deels afkomstig is uit een oudere arme immigratie.

Bij de **personen op beroepsactieve leeftijd** blijkt de activiteitsgraad (64 %) in Sint-Gillis hoger te zijn dan in het Brussels Gewest. Die activiteitsgraad wordt opgetrokken door een vrij groot aandeel werkende vrouwen in de gemeente.

De werkloosheid op gemeentelijk niveau (27 %) is hoger dan het gewestelijk gemiddelde, en dit is het geval voor om het even welke leeftijdsgroep. Onder de niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) in Sint-Gillis vinden we, verhoudingsgewijs en vergeleken met het Gewest, meer mannen, personen van 25 tot 50 jaar, Europese onderdanen en personen met een diploma hoger onderwijs. Onder de inwoners van Sint-Gillis die loontrekkend zijn, gaat het vaker om een deeltijdse betrekking dan op het niveau van het Gewest, en deze vaststelling geldt voor beide geslachten.

Op het vlak van binnenlandse werkgelegenheid zijn er heel wat **arbeidsplaatsen** voor ambtenaren in Sint-Gillis. Dit hangt samen met het grote aandeel banen in de overheidssector (een derde van de arbeidsplaatsen) – gelet op de aanwezigheid van ministeries, lokalen van de NMBS, enzovoort. De op één na grootste sector (wat betreft het aantal arbeidsplaatsen) is de transportsector, meer bepaald door de aanwezigheid van het station Brussel-Zuid.

Een kwart van de **kinderen** wordt geboren in een huishouden zonder beroepsinkomen, en voor één vijfde van de pasgeborenen is de moeder alleenstaand op het ogenblik van de geboorte. De **dekkingsgraad** van de opvang voor kinderen jonger dan 3 is laag in Sint-Gillis, met minder dan één plaats voor vier kinderen.

Op het vlak van **onderwijs** gaan middelbare scholieren die in Sint-Gillis wonen vaker naar het beroepsonderwijs en minder naar het algemeen onderwijs in vergelijking met het gewestelijk gemiddelde. Vergeleken met het Gewest vinden we ook een iets groter aandeel jongeren uit Sint-Gillis in het bijzonder onderwijs. Ook de schoolachterstand bij adolescenten uit Sint-Gillis in het middelbaar onderwijs is groter.

Drie kwart van de woningen in Sint-Gillis wordt bewoond door huurders, i.e. een duidelijk hogere verhouding dan op het niveau van het Gewest. De **huurprijzen** en **verkoopprijzen** van appartementen en huizen zijn lager dan het gewestelijk gemiddelde, hoewel het verschil vrij klein is.

De sociaaleconomische situatie van Sint-Gillis heeft gevolgen voor de **gemeentelijke financiën** en de gemeente moet in belangrijke mate rekenen op de gewestelijke dotaties. Het aandeel van de aanvullende belastingen op de onroerende voorheffing in

de totale inkomsten is lager dan het gewestelijk gemiddelde (gelet op de aanwezigheid van heel wat vrijgestelde overheidsgebouwen), en hetzelfde geldt – zij het in mindere mate – voor het aandeel inkomsten als gevolg van de aanvullende belastingen op de personenbelasting. De afgelopen jaren echter is er een duidelijk herstel van de gemeentelijke financiën. Terwijl er enkele jaren geleden nog een tekort was, is de toestand beetje bij beetje verbeterd en opnieuw positief geworden. De schuld van de gemeente blijft echter groot.

Gezondheid van de inwoners

In bepaalde opzichten lijkt de **sociale en gezondheidssituatie** van de inwoners van Sint-Gillis gemiddeld relatief minder gunstig dan op het niveau van het Gewest. Vanaf zeer jonge leeftijd zien we al verschillen met het Gewest: hoewel het om een zeer klein aantal gaat, blijkt de foeto-infantiele sterfte beduidend hoger in Sint-Gillis dan op het niveau van het Gewest. Algemener is de levensverwachting van vrouwen 82 jaar en van mannen 76 jaar, wat lager is dan de gewestelijke cijfers. Het verschil in levensverwachting in vergelijking met het Gewest houdt verband met een hoger sterftecijfer voor de ouderen in de gemeente, in het bijzonder voor mannen. Vroegtijdige sterfte als gevolg van tumoren van strottenhoofd, luchtpijp, bronchiën en longen en in verband met aandoeningen van het spijsverteringsstelsel komt vaker voor bij de mannen in Sint-Gillis dan in het Gewest. Voorts laten minder vrouwen zich screenen op borstkanker en baarmoederhalskanker in Sint-Gillis dan in het Gewest.

Gezondheid hangt af van talrijke factoren zoals de levensstijl, de fysieke omgeving (arbeidsomstandigheden, huisvesting) en sociale omgeving (sociale en familiale ondersteuning), de toegang tot en de kwaliteit van gezondheidszorg enzovoort. De **maatschappelijke status** is door zijn verband met alle andere determinanten een heel belangrijke gezondheidsdeterminant. Zo kan de relatief ongunstigere sociaaleconomische situatie van de inwoners van Sint-Gillis, en meer bepaald van de ouderen, de lagere levensverwachting in vergelijking met het gewestelijk gemiddelde gedeeltelijk verklaren.

UITDAGINGEN

Armoede bij de werkende bevolking en bij ouderen

Een aanzienlijk van de bevolking, vooral in Laag-Sint-Gillis, is bijzonder **kwetsbaar**. Deze bevolking wordt vaker getroffen door werkloosheid en doet vaker slecht betaalde arbeid. Deze bestaansonzekerheid treft vaak immigranten en lager geschoolde personen.
Voor een deel van de bevolking van Sint-Gilles, in het bijzonder in het lager gelegen deel, stelt er zich op verschillende vlakken een probleem met hun **opleidingsniveau**. Allereerst blijkt dat het profiel van de lager geschoolde en de dus steeds minder op de Brusselse arbeidsmarkt voorbereide werknemer, vaak van generatie op generatie overgeleverd wordt. Jongeren studeren tegenwoordig weliswaar langer, maar door de algemene stijging van het opleidingsniveau, blijft de kloof met de hoger opgeleiden groot. Naast de oriëntatie en het kwalificatieniveau zorgen andere factoren zoals problemen met de beheersing van de tweede landstaal en met de keuze van de juiste richting of nog met discriminatie bij aanwerving ervoor dat de inschakeling van jongeren op de arbeidsmarkt problematisch blijft.

De situatie in Hoog-Sint-Gillis is minder negatief, daar hebben de niet-werkende werkzoekenden bijvoorbeeld vaker een hoger diploma. De werkloosheidsgraad blijft echter hoog, zelfs voor dit deel van de bevolking.

Terwijl het aandeel **ouderen** in Sint-Gillis vrij laag is, zijn ze zeer vaak arm. De **gezondheids**indicatoren wijzen op een levensverwachting die lager is dan in het Gewest. Sommige gezondheidsproblemen (bv. longkanker) zijn opvallend aanwezig, en preventie lijkt minder toegankelijk dan op het gewestelijk niveau. Het grotere aandeel ouderen in een bestaansonzekere situatie vormt voor de gemeente een grote uitdaging op het vlak van een aangepast zorgaanbod voor ouderen (met inbegrip van medische zorgen) en infrastructuur.

Huisvesting

De moeilijke financiële omstandigheden waarin een deel van de bevolking leeft, komen ook tot uiting in de huisvesting, in het bijzonder in de wijken met oude woningen, zowel in het segment met privéwoningen als in de sociale woonsector. De grootte van de woningen, vaak werden de gebouwen onderverdeeld, en vooral hun ouderdom zorgen voor problemen op het vlak van comfort en kwaliteit in sommige wijken van Sint-Gillis.

Het beperkte aanbod aan sociale woningen en de stijging van de huurprijzen en vastgoedprijzen maken dat veel woningen **financieel ontoegankelijk** zijn voor de armste inwoners.

Groot aandeel jongvolwassenen en internationale werknemers

Sint-Gillis is vaak een "aankomstgemeente", zowel nationaal als internationaal, voor jongvolwassenen rond de 30 in het Brussels stadsweefsel. Deze **jongvolwassenen** vinden er woningen die beantwoorden aan hun behoeften, meer bepaald wat betreft grootte en huuraanbod, maar ook een socioculturel aanbod overeenkomstig met hun beeld over het stadsleven. Deze jongvolwassenen staan nog niet aan de top van hun financiële en bijgevolg ook fiscale capaciteiten, daar ze vaak pas aan het begin van hun loopbaan staan. Hun culturele kapitaal (kwalificaties, netwerken) vertaalt zich dus niet altijd onmiddellijk in financieel kapitaal.

De steeds grotere aanwezigheid van jongvolwassenen met vaak een hoger opleidingsniveau, onder andere internationale werknemers uit rijke landen (voornamelijk Frankrijk), gaat deels ten koste van de oorspronkelijke bevolking, die over het algemeen minder welstellend is, ouder is en vaak afkomstig is uit vroegere immigratie. Zo zorgt de komst van een groot aantal personen die relatief bemiddeld zijn voor een stijgende vastgoeddruk in de hele gemeente, zowel op de huur- als op de koopmarkt.

Mobiliteit

Hoewel er geen grote stedelijke verkeersaders door de gemeente Sint-Gillis lopen (zoals de Industrielaan en de Barastraat in Anderlecht ten westen van de gemeente, de Kleine Ring aan de noordgrens en de Louizalaan in het oosten), zorgt het **doorgaande verkeer** toch voor heel wat overlast: zeer veel automobilisten gebruiken de grootste wegen van de gemeente, zoals de Charleroisesteenweg, de Alsembergsesteenweg of de Parklaan als sluiproute. Hoewel het aanbod inzake openbaar vervoer zeer goed is, is er heel wat bovengronds verkeer als gevolg van de aanwezigheid van meerdere grote kruispunten (Bareel van Sint-Gillis, Janson, Ma Campagne) waar er grote **verkeershinder** kan optreden.

Beheer en begeleiding van grote stadsprojecten

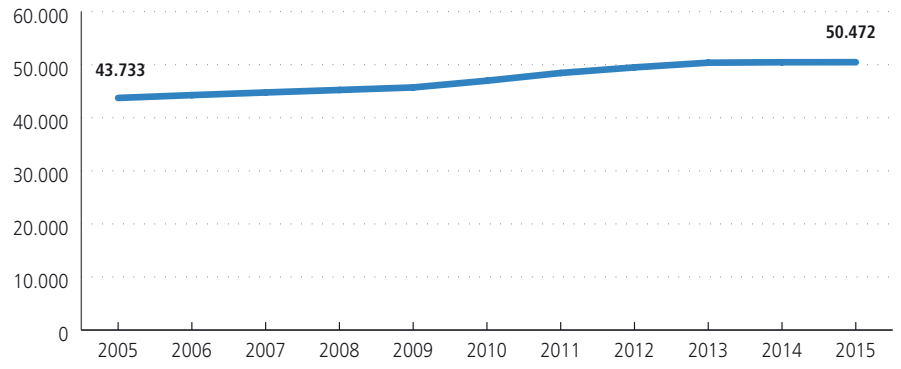
De renovatie van de wijk rond het **station Brussel-Zuid** vormt een grote stedenbouwkundige uitdaging voor de gemeente op het vlak van ruimtelijke ordening, mobiliteit, vastgoedontwikkeling (woningen, handelszaken, …), enzovoort. Het komt erop aan zowel de nieuwe inwoners als zij die al langer in de gemeente wonen op de ene of andere wijze te laten profiteren van deze nieuwe ontwikkelingen en bijhorende infrastructuur. Daarnaast moet de gemeente anticiperen op de stijging van de grondprijzen die met deze ontwikkelingen gepaard gaat om te vermijden dat een deel van de huidige bevolking het nog moeilijker krijgt.

2. BEVOLKING

2.1. EVOLUTIE EN LOOP VAN DE BEVOLKING

Op 1 januari 2015 telt de gemeente Sint-Gillis officieel 50 472 inwoners 2-1, i.e. 4,3 % van de bevolking in het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt 19 991 personen per km², waarmee deze gemeente een van de dichtstbevolkte gemeentes van het Gewest is. Tussen 2005 en 2015 is de bevolking in Sint-Gillis gegroeid met 15 %, een gelijkaardig ritme als dat van het Gewest (+17 %). Dit komt overeen met een gemiddeld jaarlijkse bevolkingsgroei van 1,4 % in Sint-Gillis (tegenover 1,6 % in het Brussels Gewest).

2-1 Jaarlijkse evolutie van de bevolking, Sint-Gillis, 1 januari 2005-2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

In 2014 bleef de bevolking van Sint-Gillis echter stabiel (groei gelijk aan 0), terwijl de bevolking op het niveau van het Gewest groeide met 1 %. De evolutie van de bevolking vloeit voort uit de combinatie van drie factoren: het natuurlijk saldo, het intern migratiesaldo en het internationale migratiesaldo 2-2.

2-2 Loop van de bevolking

	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	Aantal		Aantal	
Natuurlijke loop				
Geboorten (2014)	*818*	*16,2 ‰*	*18.514*	*15,8 ‰*
Sterfgevallen (2014)	*293*	*5,8 ‰*	*9.032*	*7,7 ‰*
Natuurlijk saldo (2014)	525	10,4 ‰	9.482	8,1 ‰
Migraties				
Intern migratiesaldo (2014)	-1.257	-24,9 ‰	-13.420	-11,5 ‰
Internationaal migratiesaldo (2014)	789	15,6 ‰	16.106	13,8 ‰
Totale aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei (2014)	12	0,0 %	11.687	1,0 %
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (2005-2014)		1,4 %		1,6 %

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium
Noot: De statistische aanpassing bevat alle laattijdig geregistreerde veranderingen (na 1 maart van het volgende jaar).

Het **natuurlijk saldo** (aantal geboorten min het aantal overlijdens) in verhouding tot de bevolking blijkt groter in Sint-Gillis (10 ‰) dan op gewestelijk niveau (8 ‰), meer bepaald als gevolg van een lager sterftecijfer (5,8 ‰ tegen 7,7 ‰ in het Gewest) door de relatief jonge bevolking in deze gemeente. Het geboortecijfer in Sint-Gillis (16 ‰) ligt in de buurt van dat van het Gewest.

Net als in de meeste Brusselse gemeenten, de vijf welgestelde gemeenten uitgezonderd, is het **interne migratiesaldo** negatief in Sint-Gillis. Het aantal personen dat zich uit een andere Belgische gemeente in Sint-Gillis is komen vestigen (4 430) is in 2014 veel lager dan het aantal personen dat de gemeente heeft verlaten om elders in België te gaan wonen (5 687). Bovendien is dit negatieve saldo in verhouding tot de bevolking in Sint-Gillis tweemaal zo groot als op het niveau van het Gewest. Het **internationale migratiesaldo** is positief, net als in de meeste Brusselse gemeenten: het aantal personen afkomstig uit het buitenland die in Sint-Gillis zijn komen wonen (3 054) is

groter dan het aantal personen dat Sint-Gillis inruilt voor het buitenland (2 265)[3]. In 2014 compenseerde het grote negatieve interne migratiesaldo het positieve natuurlijke en internationale migratiesaldo, met een nulgroei van de totale bevolking tot gevolg voor dat jaar.

Naast de officiële bevolking telt elke gemeente ook een zeker aantal personen dat er wel woont, maar niet tot de officiële bevolking wordt gerekend (asielzoekers, vreemdelingen in onregelmatig verblijf, diplomaten en hun gezinsleden, …). Wat specifiek de geboorten en sterfgevallen betreft, zijn de Statistische formulieren voor geboorten en overlijden een nuttige aanvulling op de gegevens van de officiële bevolking. Deze vermelden immers alle geboren en overleden personen en niet enkel de geboorten en overlijdens van de personen die er officieel verblijven, zie hoofdstuk Gezondheid.

2.2. STRUCTUUR VAN DE BEVOLKING VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

De gemeente Sint-Gillis heeft een groot en groeiend aandeel inwoners op **beroepsactieve leeftijd**. In 2015 is 71 % van de bevolking tussen 18 en 64 jaar (tegen 64 % op het niveau van het Gewest). Het aandeel jongeren onder 18 jaar (20 % van de bevolking in 2015) en vooral het aandeel personen van 65 jaar en meer (9 %) zijn kleiner dan de overeenstemmende aandelen in het Brussels Gewest en zijn lichtjes af genomen in vergelijking met 2005 2-3.

2-3 Uitsplitsing van de bevolking per leeftijdsgroep, 1 januari 2005 en 2015

	Sint-Gillis				Brussels Gewest			
	2005		2015		2005		2015	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 17 jaar	8.990	20,6	10.015	19,8	217.522	21,6	267.922	22,8
18 - 64 jaar	30.059	68,7	35.931	71,2	633.716	62,9	751.915	64,0
65 jaar en meer	4.684	10,7	4.526	9,0	155.511	15,4	155.336	13,2
Totaal	43.733	100,0	50.472	100,0	1.006.749	100,0	1.175.173	100,0

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

De **gemiddelde leeftijd** in Sint-Gillis is lager dan die in het Brussels Gewest (35,8 jaar tegenover 37,4 jaar in 2015), en het grote aandeel inwoners op actieve leeftijd heeft tot gevolg dat de economische afhankelijkheidscoëfficiënt veel lager is dan die van het Gewest. Bovendien, gelet op het vrij beperkte aandeel ouderen in de gemeente, blijkt ook de senioriteitscoëfficiënt in Sint-Gillis beduidend lager te zijn dan op het niveau van het Gewest. Het **aandeel mannen** is bijzonder hoog in de gemeente (101 mannen voor 100 vrouwen). Sint-Gillis telt, net als twee andere gemeenten in het Gewest, meer mannen dan vrouwen in 2015.

Over de periode 2005-2015 blijken de indicatoren over de structuur van de bevolking van Sint-Gillis vrij stabiel te zijn. De gemiddelde leeftijd is immers dezelfde gebleven, terwijl die in het Gewest is gedaald. In Sint-Gillis zijn alleen de senioriteitscoëfficiënt en de economische afhankelijkheidscoëfficiënt gedaald in deze periode 2-4.

2-4 Indicatoren over de structuur van de bevolking, 1 januari 2005 en 2015

	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	2005	2015	2005	2015
Gemiddelde leeftijd totaal (jaar)	35,9	35,8	38,5	37,4
Gemiddelde leeftijd mannen (jaar)	35,1	35,5	36,7	36,1
Gemiddelde leeftijd vrouwen (jaar)	36,7	36,2	40,2	38,6
Verouderingsratio [65+/0-17] (%)	52,1	45,2	71,5	58,0
Afhankelijkheidsratio [(0-17)+(65+)]/(18-64) (%)	45,5	40,5	58,9	56,3
Senioriteitscoëfficiënt [80+/65+] (%)	26,3	26,2	30,4	32,5
Geslachtsverhouding (%)	102,2	101,1	92,4	95,1

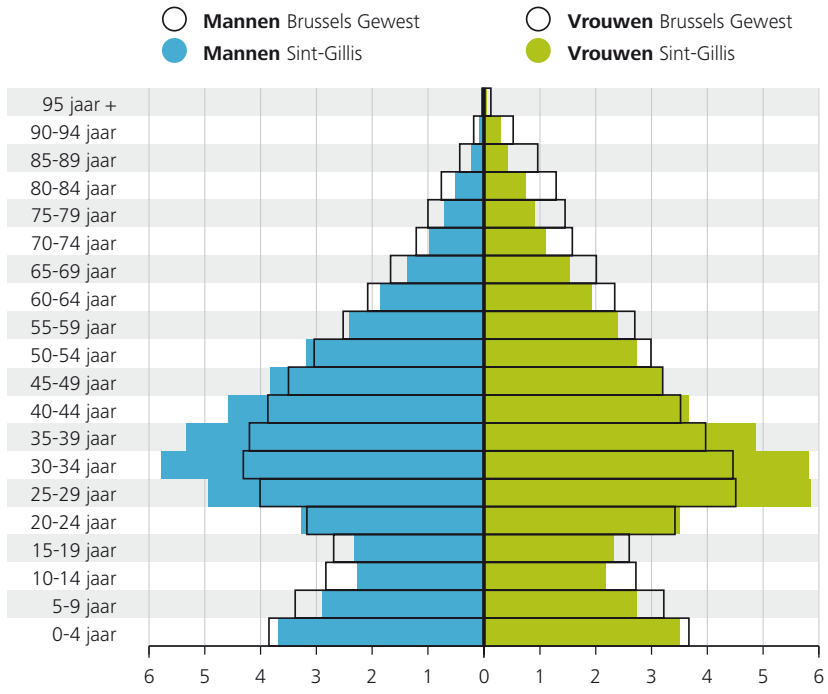
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

3 Deze aantallen omvatten naast de immigratie (in sensu stricto) ook de veranderingen van register, de ambtshalve schrappingen en de herinschrijvingen na schrapping.

De eerste **vergelijkende leeftijdspiramide** illustreert het feit dat jongvolwassenen (tussen 25 en 40 jaar) sterk vertegenwoordigd zijn in Sint-Gillis in vergelijking met het gewestelijk gemiddelde, in tegenstelling met de meeste hogere leeftijdscategorieën en de personen jonger dan 20 jaar 2-5. De gemeente telt meer bepaald een groot aantal dertigers. Op te merken valt dat het totale vruchtbaarheidscijfer in Sint-Gillis lager is (1,6) dan het gewestelijke gemiddelde (1,9).

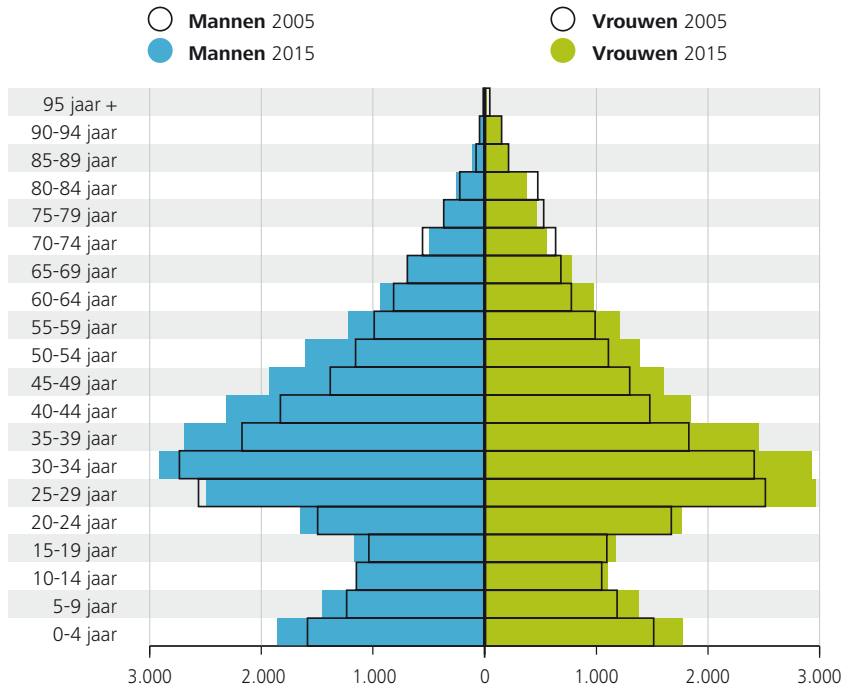
De evolutie van het uitzicht van de tweede **leeftijdspiramide tussen 2005 en 2015** getuigt van de groei van de bevolking in de meeste leeftijdscategorieën (in verschillende mate), met uitzondering van de ouderen 2-6. Er is een opvallende toename van het aantal vrouwen van 25 tot 40 jaar en van het aantal mannen tussen 35 en 54 jaar in de gemeente tijdens deze periode.

2-5 Vergelijkende leeftijdspiramide, voor 100 inwoners, 1 januari 2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

2-6 Vergelijkende leeftijdspiramide van Sint-Gillis, 1 januari 2005 en 2015

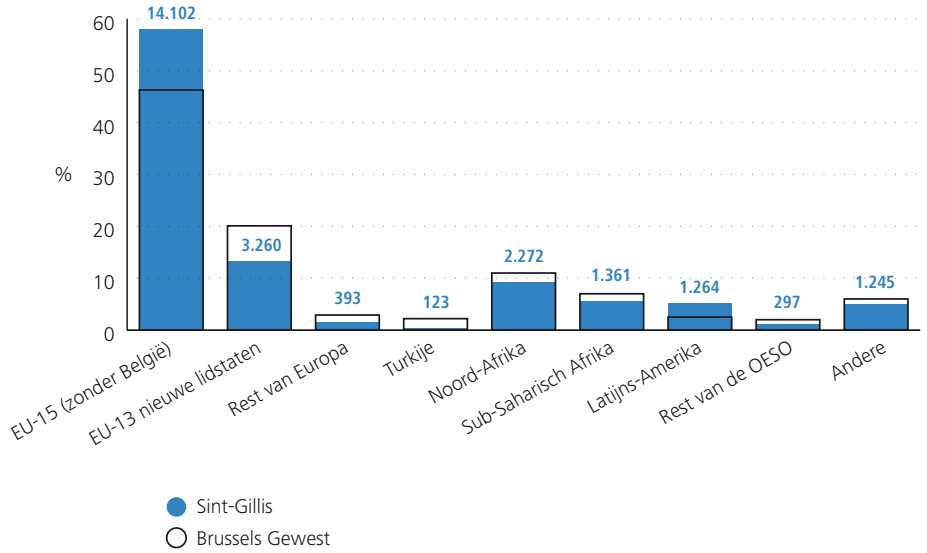
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

2.3. NATIONALITEITEN

Op 1 januari 2015 hebben 24 317 personen, i.e. 48 % van de bevolking van Sint-Gillis, een buitenlandse **nationaliteit** – een aandeel dat duidelijk hoger is dan het gewestelijke gemiddelde (34 %). Sint-Gillis is daarmee een van de gemeenten met het grootste aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit.

Onder de inwoners van Sint-Gillis met een buitenlandse nationaliteit is de meerderheid (58 %) afkomstig uit een land van Europa met 15 (EU-15 zonder België), 13 % uit een van de nieuwe lidstaten (EU-13), 9 % uit Noord-Afrika, 5 % uit Sub-Saharisch Afrika en 5 % uit Latijns-Amerika. De onderdanen van een land van de EU-15 evenals de onderdanen van een Latijns-Amerikaans land zijn – verhoudingsgewijs – duidelijk beter vertegenwoordigd in Sint-Gillis dan gemiddeld op het niveau van het Gewest, in tegenstelling tot de onderdanen van de andere nationaliteitsgroepen 2-7.

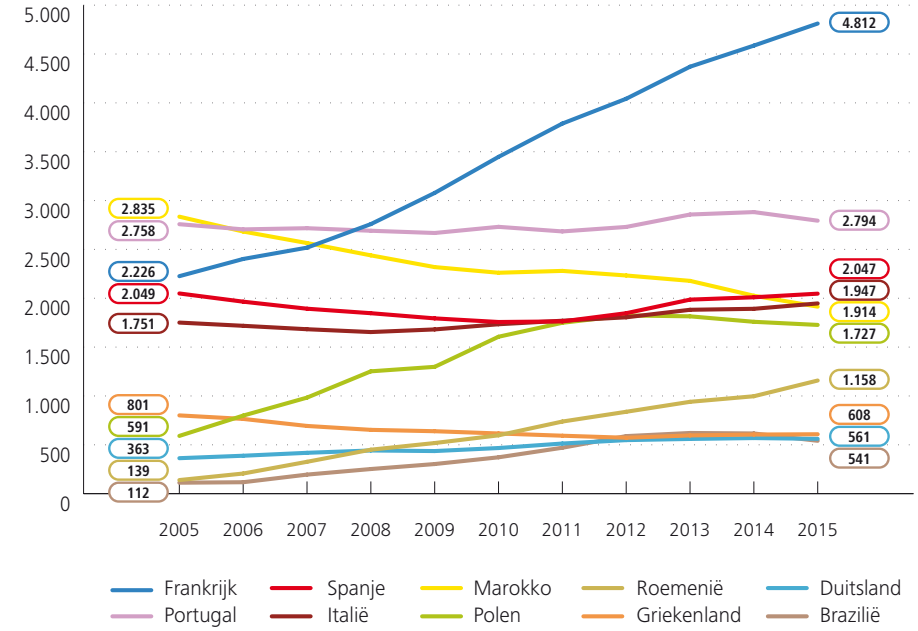
2-7 Verdeling van de buitenlandse bevolking per nationaliteitsgroep, 1 januari 2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

Onder de personen met een **buitenlandse nationaliteit** zijn de Fransen in 2015 veruit het best vertegenwoordigd in Sint-Gillis, op grote afstand gevolgd door de Portugezen en vervolgens door de Spanjaarden, de Italianen en de Marokkanen 2-8.

2-8 Evolutie van het aantal onderdanen van de 10 meest vertegenwoordigde buitenlandse nationaliteiten, Sint-Gillis, 1 januari 2005-2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

Het aantal Fransen is meer dan verdubbeld in de periode 2005-2015, terwijl het aantal Italianen zeer licht is gestegen en het aantal Portugezen en Spanjaarden vrij stabiel is gebleven. Het aantal Marokkanen is tijdens de periode lichtjes afgenomen, zoals dit ook het geval is in andere gemeenten van de eerste kroon. Het aantal Brazilianen is dan weer gestegen tijdens deze periode.

Ook het aantal Polen en Roemenen is in Sint-Gillis sterk gestegen. De aanzienlijke stijging van het aantal Polen en Roemenen in het Brussels Gewest houdt verband met

de toetreding tot de EU van Polen (in 2004) en Roemenië (in 2007). Eerst en vooral is er de regularisatie van personen die reeds aanwezig waren op het Brussels grondgebied. Verder is er de komst van nieuwe personen door het vrije verkeer van werknemers. Ook is er een toename van werkaanbiedingen voor de onderdanen van deze nieuwe lidstaten in Brussel als hoofdstad van de EU. Sinds 2013 wordt er een stagnatie van het aantal Polen in het Brussels Gewest geobserveerd, wat verband kan houden met de toegenomen circulaire migratie[4]. In Sint-Gillis bereikte het aantal Polen zijn hoogtepunt al in 2012, waarna hun aantal zeer licht afneemt.

2.4. HUISHOUDENS

Op 1 januari 2015 telt Sint-Gillis 25 737 private huishoudens, i.e. 2 771 huishoudens meer dan in 2005. In 2015 bestaat 53 % van de huishoudens in Sint-Gillis uit slechts één persoon, 22 % uit twee personen en 25 % uit drie personen en meer (tegen respectievelijk 57 %, 20 % en 23 % in 2005). Het aandeel huishoudens van één persoon is dus gedaald in Sint-Gillis, maar blijft hoger dan op gewestelijk niveau 2-9.

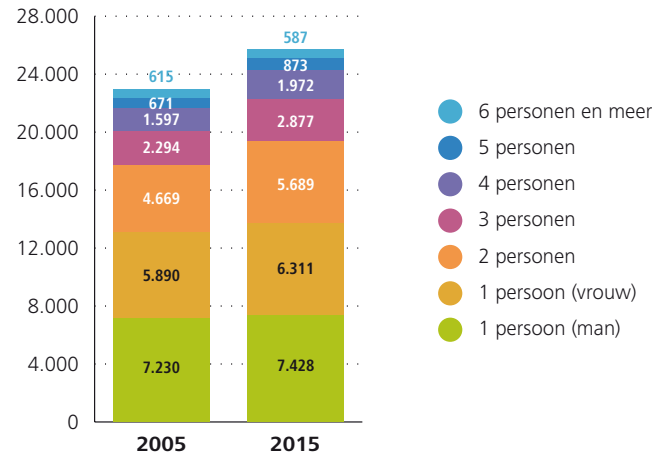
De gemiddelde **grootte** van de private huishoudens is in Sint-Gillis iets lager (1,94) dan in het Brussels Gewest (2,14), als gevolg van het grotere aandeel huishoudens van één persoon en de beperktere aanwezigheid van huishoudens met drie personen en meer.

Alleenwonenden zijn, naar verhouding, meer vertegenwoordigd in Sint-Gillis (53 % van de huishoudens) dan op het niveau van het Gewest (46,5 %), in tegenstelling met koppels zonder kinderen (13 % van de huishoudens in Sint-Gillis tegen 15 % op gewestelijk niveau) en, vooral, koppels met kinderen (18 % tegen 24 % in het Brussels Gewest) 2-10. Zoals in de meeste gemeenten van de eerste kroon in het Gewest zijn de mannen in de meerderheid bij de alleenwonenden in Sint-Gillis (54 %, tegen 50 % op het niveau van het Gewest). Eenoudergezinnen vertegenwoordigen 11 % van de huishoudens, en 85 % van de alleenstaande ouders (eenoudergezinnen) zijn vrouwen (deze verhoudingen zijn vergelijkbaar met die in het Gewest)[5]. Koppels zijn minder vaak getrouwd in Sint-Gillis (waar 64,5 % van de koppels getrouwd is) dan op het niveau van het Gewest (77 %).

4 Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (2015), *Een demografische boom onder de loep: Roemenen, Polen en Bulgaren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, Focus nr. 9, juni 2015

5 Aangezien men maar op één plaats gedomicilieerd kan zijn en dit in geval van bilocatie voor de kinderen meestal bij de moeder is, wordt het aantal alleenstaande vaders onderschat.

2-9 Evolutie van het aantal private huishoudens per grootte, Sint-Gillis, 1 januari 2005 en 2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

2-10 Aantal private huishoudens volgens type, 1 januari 2015

	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Alleenwonenden	13.677	53,1	252.404	46,5
Koppels zonder kinderen	3.404	13,2	82.157	15,1
Gehuwden	*1.801*	*7,0*	*56.694*	*10,4*
Samenwonenden	*1.603*	*6,2*	*25.463*	*4,7*
Koppels met kind(eren)	4.678	18,2	128.289	23,6
Gehuwden	*3.409*	*13,2*	*104.484*	*19,3*
Samenwonenden	*1.269*	*4,9*	*23.805*	*4,4*
Alleenstaande ouders	2.775	10,8	62.690	11,6
Andere types	1.203	4,7	17.130	3,2
Totaal	25.737	100,0	542.670	100,0

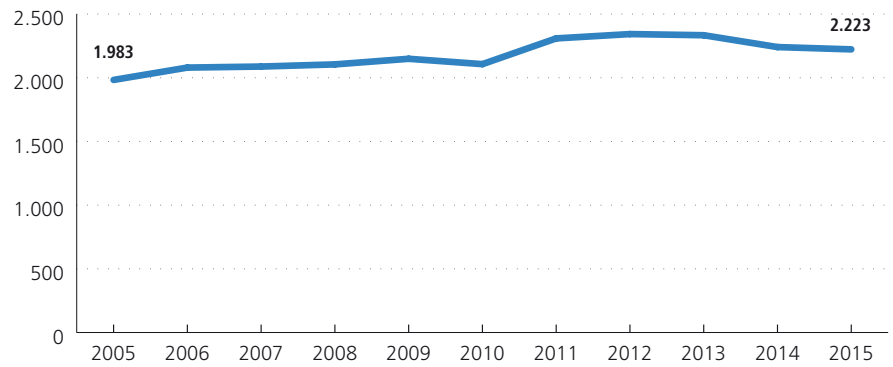
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

3. JONGE KINDEREN

3.1. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KINDEREN JONGER DAN 3 JAAR

Op 1 januari 2015 telt Sint-Gillis 2 223 kinderen jonger dan 3 jaar, wat goed is voor 4,4 % van de totale bevolking (een aandeel in de buurt van dat van het Brussels Gewest). Het aantal kinderen in deze leeftijdscategorie is in deze gemeente met 12 % gestegen tussen 2005 en 2015, i.e. tweemaal minder snel dan op het niveau van het Gewest (+25 %). Tussen 1 januari 2013 en 2015 daalde dit aantal in Sint-Gillis licht (diezelfde vaststelling geldt ook voor het Gewest) 3-1.

3-1 Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar, Sint-Gillis, 1 januari 2005-2015

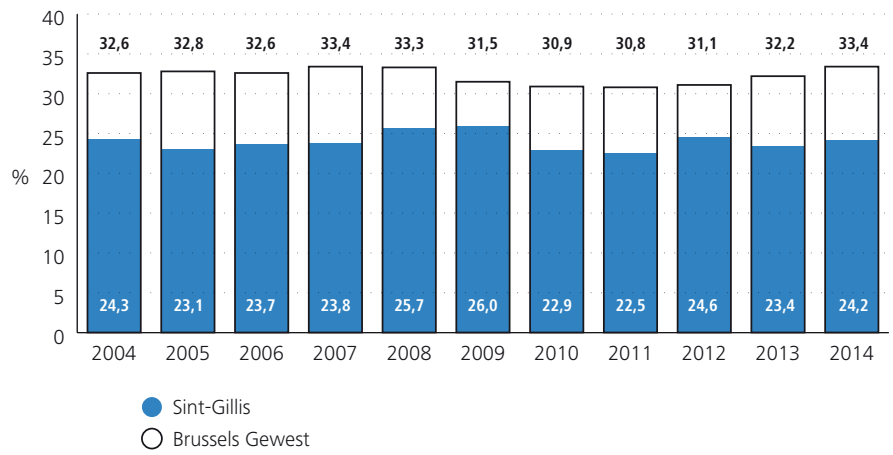

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

3.2. KINDEROPVANG: DEKKINGSGRAAD EN TOEGANKELIJKHEID

De **dekkingsgraad** van de kinderopvang voor kinderen jonger dan 3 jaar is laag in Sint-Gillis, met minder dan één plaats voor vier kinderen (van deze leeftijd) op 31 december 2014 (tegen één plaats voor drie kinderen in het Brussels Gewest). Ondanks bepaalde schommelingen is de dekkingsgraad in de gemeente vrij stabiel gebleven tussen 2004 en 2014 3-2.

3-2 Evolutie van de dekkingsgraad van de opvang voor kinderen jonger dan 3 jaar, 31 december 2004-2014

Bron: BISA, ONE, Kind en Gezin, FOD Economie - Statistics Belgium

Op 31 december 2014 tellen we in totaal 539 plaatsen in de kinderopvang in Sint-Gillis 3-3. Het gaat om alle plaatsen, waarvan sommige zijn voorbehouden voor kinderen van werknemers in bedrijven of instellingen die niet noodzakelijk in het Brussels Gewest wonen. Bijna alle plaatsen zijn plaatsen in de collectieve kinderopvang. De kinderopvangplaatsen in de gezinsopvang (onthaalmoeder) vertegenwoordigen slechts 1 % van het totale aantal plaatsen in de gemeente, tegen 3 % op gewestelijk niveau – algemeen is dit type kinderopvang dus relatief weinig ontwikkeld in het hele Gewest.

Wanneer we de opvangplaatsen die gereserveerd zijn voor bepaalde categorieën (bijvoorbeeld kinderdagverblijven die verbonden zijn aan een bedrijf of die enkel kinderen opvangen van bepaalde nationaliteiten of religieuze groepen) buiten beschouwing laten, en enkel rekening houden met opvangplaatsen waarvoor het tarief berekend wordt in functie van het inkomen van de ouders, bedraagt de dekkingsgraad nog 15 % in Sint-Gillis (tegenover 20 % in het Brussels Gewest). Dit betekent dat er binnen de gemeente per zeven kinderen één opvangplaats is die **toegankelijk** is voor iedereen en met een inkomenstarief.

3-3 Kinderopvang voor kinderen jonger dan 3 jaar en toegankelijkheid, 31 december 2014

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Kinderopvang		
Aantal kinderopvangplaatsen in collectieve opvang	532	17.408
Aantal kinderopvangplaatsen in gezinsopvang	7	573
Totaal aantal kinderopvangplaatsen	539	17.981
Toegankelijkheid		
Aantal kinderopvangplaatsen voor 100 kinderen jonger dan 3 jaar	24,2	33,4
Aantal kinderopvangplaatsen (aan het inkomen gekoppeld tarief en toegankelijk voor iedereen) voor 100 kinderen jonger dan 3 jaar	15,4	19,9
Aandeel kinderopvangplaatsen (aan het inkomen gekoppeld tarief) in het totaal aantal plaatsen (%)	63,6	70,8

Bron: BISA, ONE, Kind en Gezin, FOD Economie - Statistics Belgium

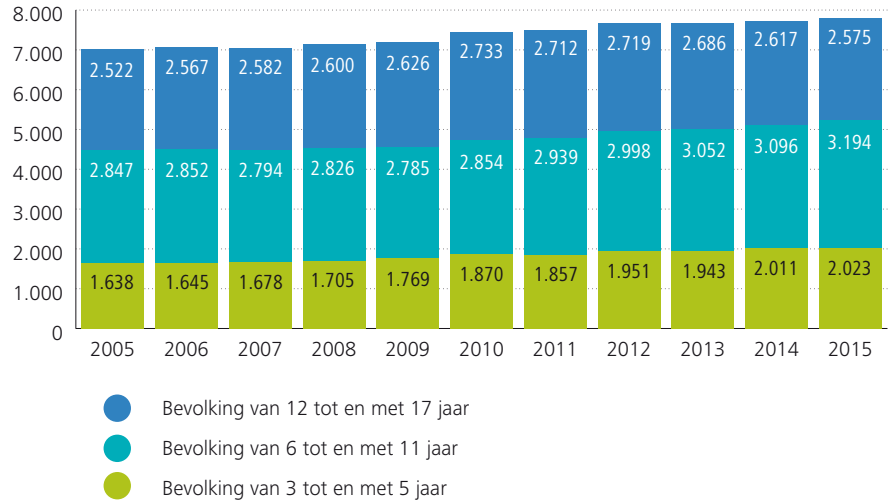
4. ONDERWIJS

4.1. EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 3 TOT EN MET 17 JAAR

Tussen 2005 en 2015 is het aandeel kinderen van 3 tot 5 jaar in de bevolking zeer lichtjes gestegen in Sint-Gillis (van 3,7 % tot 4 %), terwijl het aandeel kinderen van 6 tot 11 jaar en het aandeel adolescenten van 12 tot 17 jaar licht zijn gedaald tijdens de periode (respectievelijk van 6,5 % tot 6,3 % voor de kinderen van 6-11 jaar en van 5,8 % tot 5,1 % voor de adolescenten van 12-17 jaar).

Merk op dat de hierboven weergegeven bevolkingscijfers 4-1 enkel betrekking hebben op de officiële bevolking en dat bepaalde kinderen (waarvan de ouders bijvoorbeeld ingeschreven zijn in het Wachtregister of die zonder wettig verblijf in het land verblijven) die hier wel schoollopen niet meegeteld worden. Deze kinderen worden daarentegen wel mee opgenomen in de gegevens over de schoolbevolking (zie volgende paragraaf). Daartegenover zijn er ook kinderen die wel in de officiële bevolkingscijfers voorkomen maar die we niet terugvinden in de schoolbevolking. Deze schoolbevolking telt immers enkel de kinderen die school lopen in een school van de Franse of Vlaamse Gemeenschap[6].

4-1 Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar, Sint-Gillis, 1 januari 2005-2015

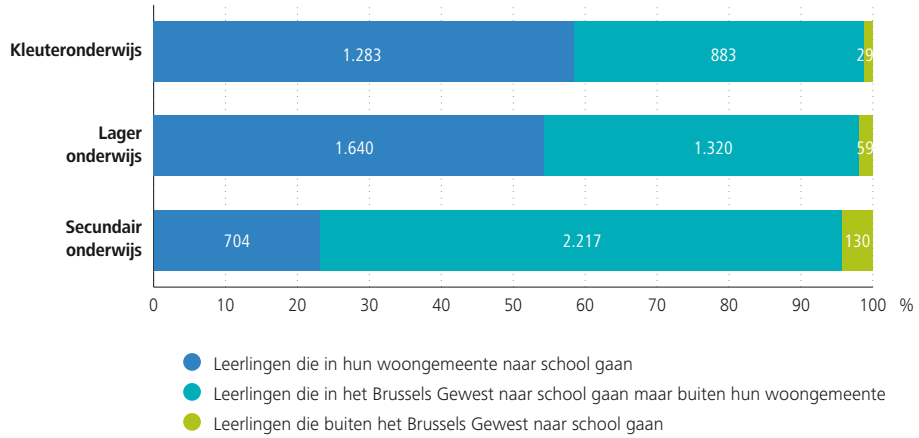
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

6 Daarnaast speelt ook het aandeel kinderen met een schoolachterstand een rol in de verschillen in de cijfers tussen figuren 4-1 en 4-2.

4.2. SCHOOLBEVOLKING: ONDERWIJSNIVEAU, PLAATS VAN SCHOLING EN ONDERWIJSVORM

Tijdens het schooljaar 2013-2014 zijn respectievelijk 2 195, 3 017 en 3 045 leerlingen die in Sint-Gillis wonen, ingeschreven in het kleuter-, lager en secundair onderwijs (erkend door de Franse of Vlaamse Gemeenschap[7]). Meer dan de helft van de leerlingen die in het kleuter- en lager onderwijs zijn ingeschreven (respectievelijk 58 % en 54 %), gaat naar een school in Sint-Gillis, tegen slechts iets minder dan een kwart (23 %) van de leerlingen die in het secundair zijn ingeschreven 4-2.

4-2 Schoolbevolking wonende in Sint-Gillis naar onderwijsniveau en plaats van scholing, 2013-2014

Bron: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
Noot: Schoolbevolking in het onderwijs erkend door de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap op de locatie van de onderwijsvestiging en niet op de locatie van de zetel van de instelling.

Vergeleken met het Brussels Gewest volgen de leerlingen van het secundair die in Sint-Gillis wonen verhoudingsgewijs iets vaker beroepsonderwijs en minder vaak algemeen onderwijs: 18,5 %, 16,5 % en 27 % van de leerlingen die in Sint-Gillis wonen en secundair onderwijs volgen, zijn respectievelijk ingeschreven in het beroepsonderwijs, het technisch onderwijs en het algemeen onderwijs, tegen 16 %, 17 % en 29 % van de leerlingen op gewestelijk niveau 4-3. Het aandeel leerlingen in het bijzonder onderwijs (lager en secundair) is in Sint-Gillis overigens iets groter (5 %) dan op het niveau van het Gewest (4,6 %).

4-3 Verdeling van de schoolbevolking in het leerplichtonderwijs (woonplaats) naar onderwijsniveau en onderwijsvorm, 2013-2014

	Sint-Gillis		Brussels Gewest
	Aantal	% in het niveau	% in het niveau
Lager onderwijs			
Lager onderwijs	2.837	94,0	94,5
Buitengewoon basisonderwijs	180	6,0	5,5
Totaal lager onderwijs	3.017	100,0	100,0
Secundair onderwijs			
Secundair onderwijs 1ste graad	1.028	33,8	33,7
Secundair onderwijs 2de en 3de graad (en 4de graad voor de Franse Gemeenschap)			
Algemeen secundair onderwijs	*816*	*26,8*	*29,2*
Technisch secundair onderwijs	*503*	*16,5*	*16,9*
Kunstsecundair onderwijs	*12*	*0,4*	*0,4*
Beroepssecundair onderwijs	*564*	*18,5*	*16,1*
Buitengewoon secundair onderwijs	122	4,0	3,7
Totaal secundair onderwijs	3.045	100,0	100,0

Bron: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
Noot: De gegevens van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zijn per onderwijsvorm gehergroepeerd.

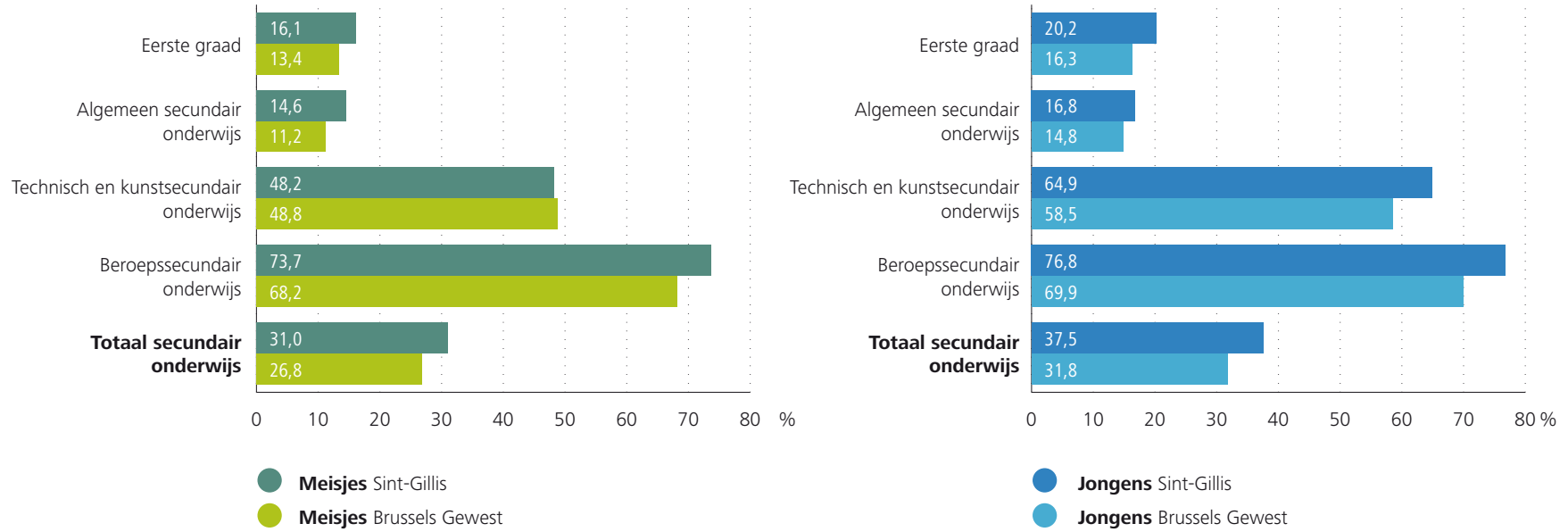
7 Leerlingen die onderwijs volgen binnen een school die niet erkend is door de overheid (Europese of internationale scholen, privéscholen die niet officieel erkend zijn door één van de twee Gemeenschappen, thuisonderwijs) zijn dus niet opgenomen in deze statistieken.

4.3. SCHOOLACHTERSTAND

Het aandeel leerlingen met een **schoolachterstand** (twee jaar of meer) houdt sterk verband met de onderwijsvorm en dit zowel in Sint-Gillis als in het hele Gewest. Het percentage leerlingen met een schoolachterstand is duidelijk veel hoger in het beroepsonderwijs, gevolgd door het technisch en kunstonderwijs en vervolgens het algemeen onderwijs. Voor al deze richtingen hebben jongens vaker een schoolachterstand dan meisjes, zowel in Sint-Gillis als in het hele Brussels Gewest.

Het aandeel leerlingen met schoolachterstand in het secundair onderwijs (alle richtingen samen) is in Sint-Gillis groter dan op het niveau van het Gewest, zowel voor de meisjes (31 % heeft schoolachterstand tegen 27 % in het Gewest) als de jongens (37,5 % tegen 32 % in het Gewest). De leerlingen van Sint-Gillis kennen zowel in de eerste graad als in de diverse richtingen van het secundair (zij het in verschillende mate) een grotere schoolachterstand dan in het Brussels Gewest, uitgezonderd de meisjes in het technisch onderwijs 4-4.

4-4 Aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met minstens twee jaar schoolachterstand, naar onderwijsvorm en naar geslacht, 2013-2014

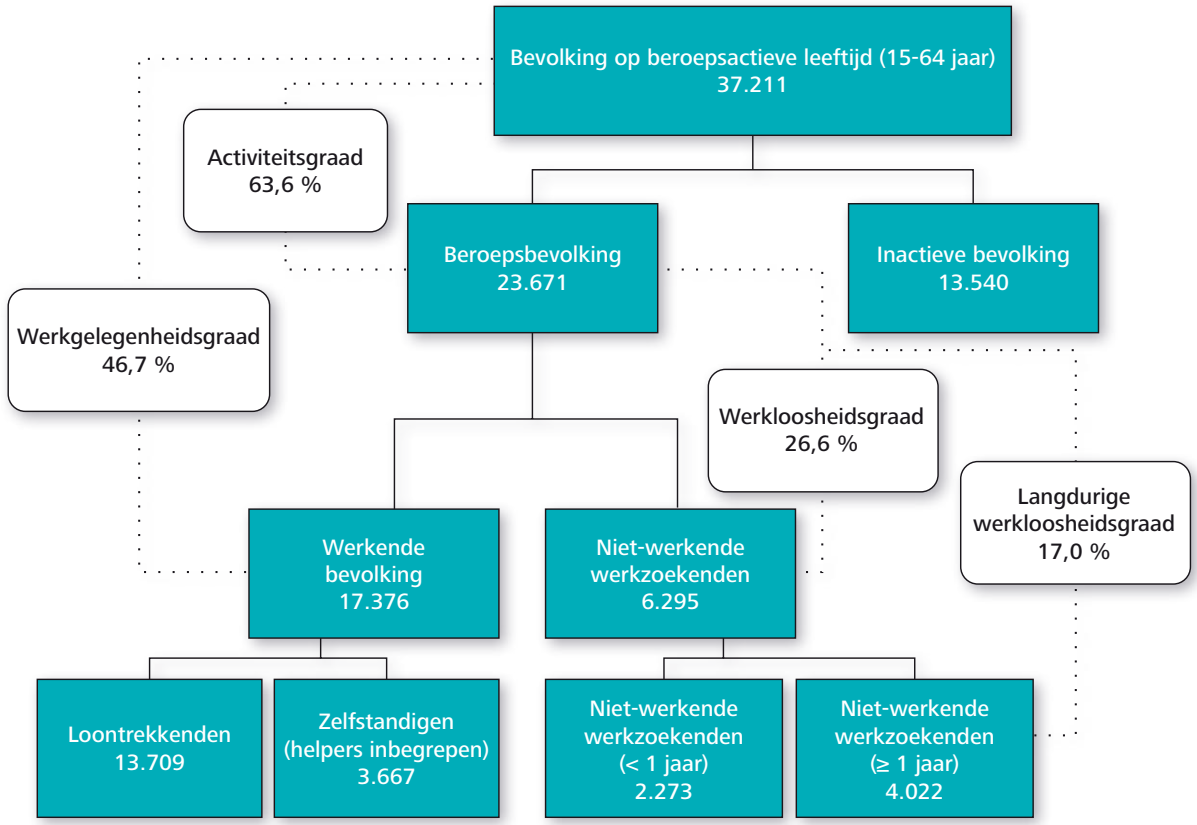
Bronnen: Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel Hoofdstad
Noot: De kinderen in het alternerend onderwijs (Franse Gemeenschap) en in het modulair onderwijs, in de onthaalklassen ("OKAN") en in het derde jaar van de derde graad (Vlaamse Gemeenschap) zijn niet opgenomen in deze indicator.

5. ARBEIDSMARKT

5.1. SOCIO-ECONOMISCHE POSITIE VAN DE BEVOLKING

In 2013 is 64 % van de 37 211 personen op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) actief op de arbeidsmarkt in Sint-Gillis. Van die personen heeft minder dan drie op vier een baan en is meer dan één op vier ingeschreven bij Actiris als "niet-werkende werkzoekende" (NWWZ). Onder deze werklozen is bijna twee derde al ten minste één jaar werkloos 5-1[8].

5-1 Structuur en kernindicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, Sint-Gillis, jaargemiddelde 2013

Bronnen: Steunpunt WSE, ACTIRIS

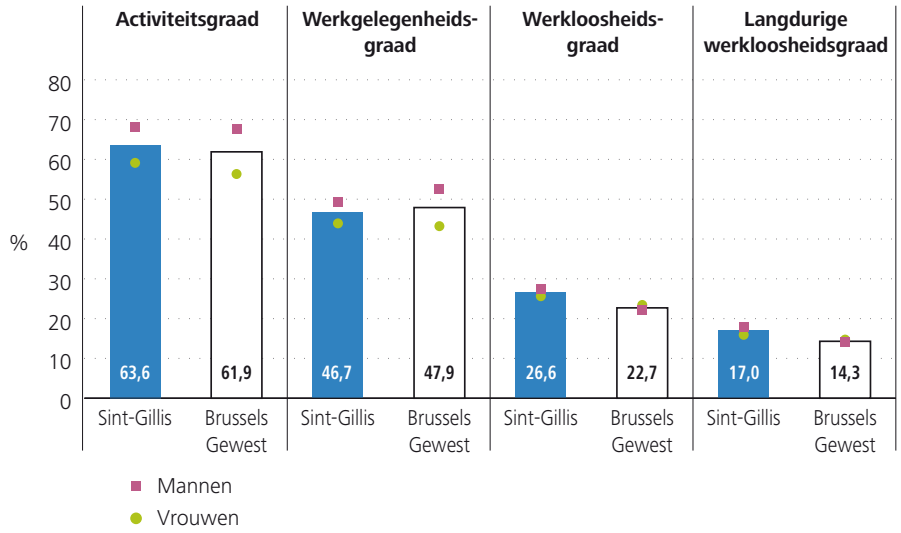
8 In dit hoofdstuk worden de beroepsbevolking en de werkende bevolking onderschat omdat de personen die in de Europese en internationale instellingen werken, zeelui bij de koopvaardij, huishoudelijk personeel en zwartwerkers niet in rekening worden gebracht.

5.2. ACTIVITEITS-, WERKGELEGENHEIDS- EN WERKLOOSHEIDSGRAAD

De activiteitsgraad is in Sint-Gillis hoger dan in het Brussels Gewest en wordt naar boven getrokken door een vrij hoog aandeel actieve vrouwen in deze gemeente. Binnen de actieve bevolking blijkt de toegang tot werk echter moeilijker te zijn: de werkloosheidsgraad (totaal en van lange duur[9]) is in Sint-Gillis hoger dan op het niveau van het Gewest, zowel voor mannen als voor vrouwen. Tot slot is de werkgelegenheidsgraad van de mannen in Sint-Gillis beduidend lager dan op gewestelijk niveau, terwijl die van de vrouwen in Sint-Gillis in de buurt ligt van de werkgelegenheidsgraad op het niveau van het Gewest.

De **genderongelijkheid** op het vlak van activiteits- en werkgelegenheidsgraad is in Sint-Gillis minder uitgesproken dan op gewestelijk niveau. Bovendien lijkt de werkloosheidsgraad (totaal en van lange duur) van de mannen zelfs iets hoger dan die van de vrouwen in Sint-Gillis, in tegenstelling met deze op het niveau van het Gewest 5-2.

5-2 Activiteitsgraad, werkgelegenheidsgraad, werkloosheidsgraad en langdurige werkloosheidsgraad per geslacht, 2013

Bron: Steunpunt WSE

De lichtjes hogere activiteitsgraad in Sint-Gillis (in vergelijking met het Brussels Gewest) valt enkel waar te nemen bij de jongeren (15-24 jaar) en de ouderen (50-64 jaar). Anderzijds is de werkloosheidsgraad wel in alle **leeftijdsgroepen** hoger in Sint-Gillis. De werkloosheidsgraad bij de **jongeren** in Sint-Gillis (15-24 jaar) bedraagt 38 % in 2013 (tegen 36 % op gewestelijk niveau) en die bij de ouderen (50-64 jaar) 26 % (tegen 20 % op gewestelijk niveau) 5-3.

5-3 Activiteitsgraad, werkgelegenheidsgraad en werkloosheidsgraad per leeftijdsgroep, 2013

	Activiteitsgraad (%)		Werkgelegenheidsgraad (%)		Werkloosheidsgraad (%)	
	Sint-Gillis	Brussels Gewest	Sint-Gillis	Brussels Gewest	Sint-Gillis	Brussels Gewest
15 tot 24 jaar	29,8	28,7	18,5	18,3	38,0	36,3
25 tot 49 jaar	72,9	73,1	54,2	57,1	25,6	21,9
50 tot 64 jaar	59,7	58,8	44,1	42,1	26,1	20,1
Totaal	63,6	61,9	46,7	47,9	26,6	22,7

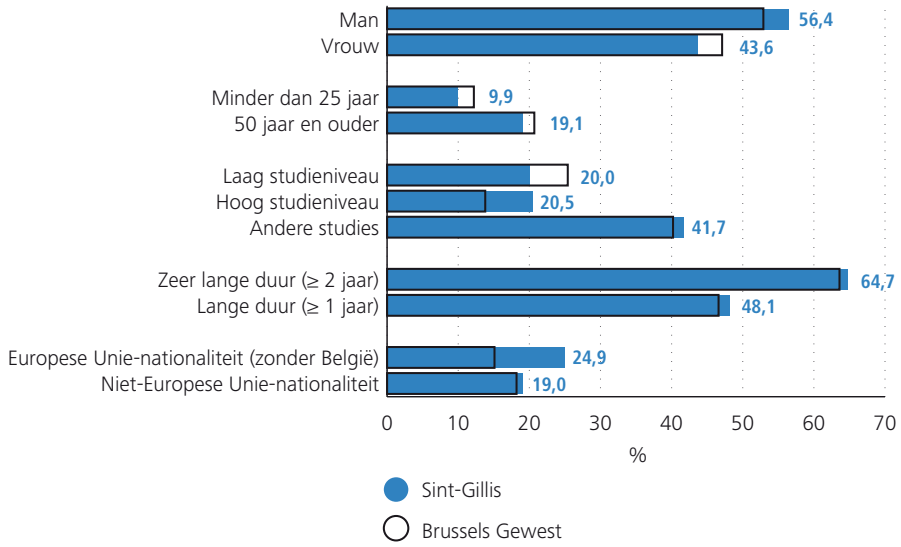
Bron: Steunpunt WSE

9 De langdurige werkloosheidsgraad stemt overeen met het aantal personen dat een jaar of meer werkloos is ten opzichte van de beroepsbevolking.

5.3. PROFIEL VAN DE NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN

Het profiel van de niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) in Sint-Gillis verschilt duidelijk van hun profiel in het Gewest en kan verrassend lijken in het licht van de hoge werkloosheidsgraad in de gemeente. Er is een opmerkelijk verschil op het vlak van het diplomaniveau: verhoudingsgewijs is het studieniveau van de NWWZ in Sint-Gillis duidelijk hoger dan op gewestelijk niveau. Bovendien zijn de onderdanen van een land van de Europese Unie (EU-28) oververtegenwoordigd onder de NWWZ in Sint-Gillis in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde, in tegenstelling met de NWWZ van Belgische nationaliteit. Bovendien vindt men er – naar verhouding – meer mannen en ook meer personen tussen 25 en 49 jaar. Tot slot is het aandeel niet-werkende werkzoekenden van lange en zeer lange duur (langer dan één jaar) er iets groter 5-4.

5-4 Verdeling van de niet-werkende werkzoekenden volgens diverse kenmerken, 2014

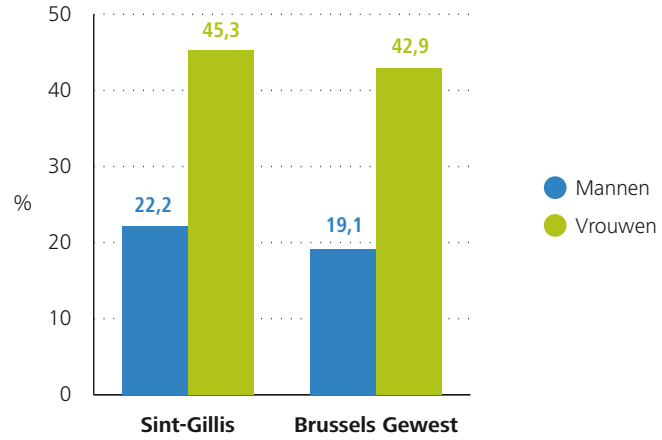

Bron: ACTIRIS, berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid
Noot: De categorie "andere studies" groepeert de NWWZ met een diploma dat niet erkend is in België. Het gaat om diploma's van scholen in het buitenland, ongeacht het studieniveau.

5.4. DEELTIJDSE WERKNEMERS

Zowel Sint-Gillis als het Gewest telt duidelijk meer vrouwelijke dan mannelijke **deeltijdse werknemers**. Bovendien blijkt, voor beide geslachten, het aandeel deeltijdse werknemers in Sint-Gillis hoger te zijn dan op het niveau van het Gewest: in Sint-Gillis werkt 45 % van de loontrekkende vrouwen en 22 % van de loontrekkende mannen deeltijds (tegen respectievelijk 43 % en 19 % in het Brussels Gewest) 5-5.

5-5 Aandeel deeltijdse loontrekkenden in het totaal aantal loontrekkenden naar geslacht, 2013

Bron: Steunpunt WSE

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

6.1. BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID

Wat betreft de binnenlandse werkgelegenheid telt Sint-Gillis in 2013 3 792 **zelfstandigen** en 33 148 **loontrekkenden** (ongeacht de gemeente waar ze wonen), wat goed is voor 4,7 % van de zelfstandigen en 5,5 % van de loontrekkenden in het Gewest.

Op het vlak van arbeidsplaatsen is de verhouding ambtenaren uitzonderlijk hoog in Sint-Gillis (39 % van de arbeidsplaatsen tegen 19 % op gewestelijk niveau). Als gevolg daarvan is het aandeel arbeiders maar vooral het aantal bedienden lager dan op het niveau van het Gewest 6-1. Dit zeer grote aandeel ambtenaren wordt meer bepaald verklaard door de aanwezigheid van de lokalen van de NMBS, sommige ministeries (o.a. op het Victor Hortaplein), de Rijksdienst voor Pensioenen (in de Zuidertoren), enzovoort.

6-1 Aantal arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling per geslacht en statuut, 31 december 2013

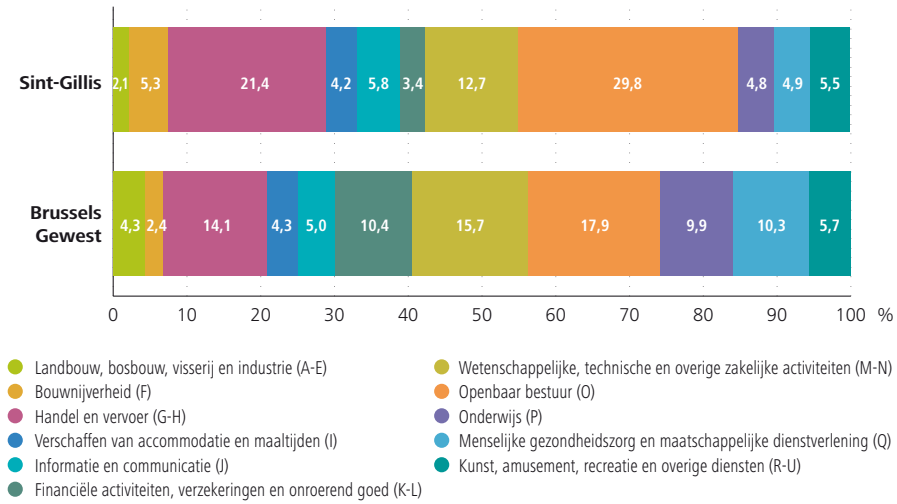
	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aantal arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling	33.782	621.821
Verdeling naar geslacht (in % van het totaal)		
Man	51,2	49,8
Vrouw	48,8	50,2
Verdeling naar statuut (in % van het totaal)		
Arbeider	17,0	20,2
Bediende	44,2	60,8
Ambtenaar	38,8	19,1

Bron: RSZ, berekeningen BISA

Wat betreft de verdeling van de arbeidsplaatsen per **activiteitstak** 6-2 is de sector van de overheidsadministratie inderdaad oververtegenwoordigd; deze sector is de grootste in Sint-Gillis, met 30 % van de arbeidsplaatsen (tegen 18 % op gewestelijk niveau), cf. supra. De tweede sector, die eveneens oververtegenwoordigd is (vergeleken met het Gewest), is die van de handel en het vervoer (21 % van de arbeidsplaatsen tegen 14 % op het niveau van het Gewest), meer bepaald als gevolg van de aanwezigheid van het station Brussel-Zuid. Tot slot is de bouwsector (5 % van de arbeidsplaatsen) verhoudingsgewijs tweemaal zo groot in Sint-Gillis in vergelijking met het Brussels Gewest.

Andere sectoren zijn dan weer ondervertegenwoordigd wat betreft het aantal werkplaatsen in de gemeente: het gaat meer bepaald om de sector van de financiële, verzekerings- en vastgoedactiviteiten, het onderwijs, de sector menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening en, tot slot, de nijverheid.

6-2 Verdeling van het aantal arbeidsplaatsen per activiteitssector, 31 december 2013

Bron: RSZ, berekeningen BISA

6.2. ONDERNEMINGEN

De statistieken over het **aantal ondernemingen**, die hier worden vermeld, hebben enerzijds betrekking op de lokale vestigingseenheden (exploitatiezetels van ondernemingen met ten minste één werknemer die aangegeven is bij de RSZ) en anderzijds op de btw-plichtige ondernemingen (enkel de maatschappelijke zetels van ondernemingen tellen mee)[10].

Op 31 december 2013 telt Sint-Gillis 1 435 lokale vestigingseenheden op haar grondgebied (i.e. 4 % van het totale aantal eenheden in het Brussels Gewest). Er zijn in Sint-Gillis, verhoudingsgewijs, tweemaal meer vestigingen van zeer grote **omvang** (200 werknemers en meer) dan op het niveau van het Gewest 6-3. Deze vaststelling houdt verband met de aanwezigheid van ministeries, de Rijksdienst voor Pensioenen, de NMBS en de gevangenis van Sint-Gillis, maar evengoed van andere ondernemingen of verenigingen (in het bijzonder de vzw Smals, die een groot aantal werknemers telt).

6-3 Aantal lokale vestigingseenheden volgens grootte, 31 december 2013

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Totale aantal lokale vestigingseenheden	1.435	34.881
Verdeling naar grootteklasse in aantal werknemers (in % van het totaal)		
1 tot 9 werknemers	77,1	78,2
10 tot 49 werknemers	16,7	16,6
50 tot 199 werknemers	3,4	3,8
200 werknemers en meer	2,8	1,4

Bron: RSZ, gedecentraliseerde gegevens, berekeningen BISA
Noot: Locatie volgens de zetel van de lokale vestigingseenheid.

Op 31 december 2014 hebben 4 452 btw-plichtige ondernemingen hun maatschappelijke zetel in Sint-Gillis (i.e. 5 % van alle btw-plichtige ondernemingen in het Brussels Gewest).

De dynamiek inzake de **oprichting** van ondernemingen was in Sint-Gillis gemiddeld sterker dan op het niveau van het Gewest in de periode tussen 2010 en 2014: gemiddeld werden er per 100 ondernemingen bijna 14 ondernemingen per jaar opgericht in Sint-Gillis, tegen 12 per 100 op het niveau van het Gewest.

Er waren in de gemeente iets meer **stopzettingen** (gemiddeld 9 stopzettingen per jaar per 100 ondernemingen, tegen 8 per 100 op gewestelijk niveau).
Hetzelfde geldt voor het aantal **faillissementen** van ondernemingen (die slechts een deel van de stopzettingen vertegenwoordigen) (2,9 ondernemingen op 100 in Sint-Gillis tegen 2,6 op 100 in het Gewest) 6-4. Zowel in Sint-Gillis als in het Gewest vinden we het grootste aantal faillissementen van bedrijven tijdens de periode 2010-2014 in de sectoren "horeca", "vervoer en opslag" en "handel in en reparatie van auto's en motorfietsen".

6-4 Demografisch verloop van de ondernemingen

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aantal btw-plichtige ondernemingen op 31 december 2014	4.452	94.436
Gemiddelde jaarlijkse oprichtingsgraad van btw-plichtige ondernemingen (2010-2014) (%)	13,9	12,0
Gemiddelde jaarlijkse stopzettingsgraad van btw-plichtige ondernemingen (2010-2014) (%)	8,9	8,3
Gemiddelde jaarlijkse faillissementsgraad van ondernemingen (2010-2014) (%)	2,9	2,6

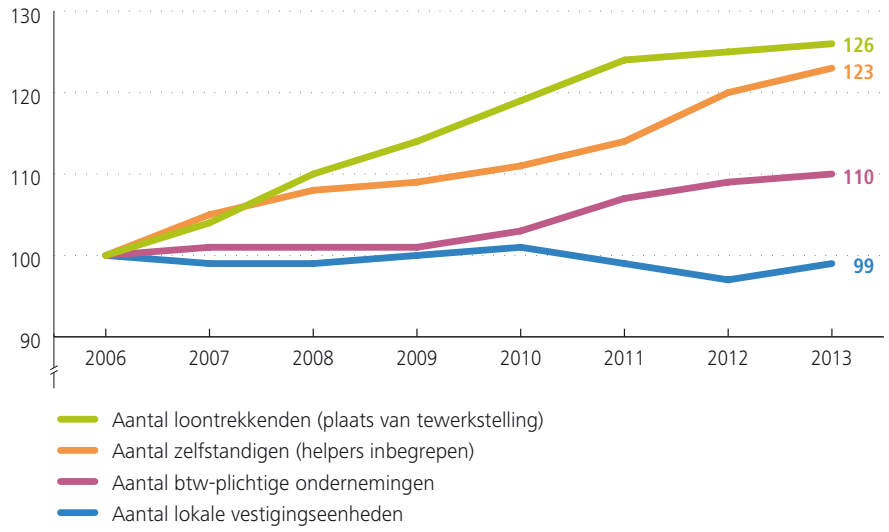
Bron: FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA
Noot: Locatie volgens de maatschappelijke zetel van de wettelijke eenheid. De verschillende percentages stemmen overeen met de jaarlijkse gemiddelde percentages voor de periode 2010-2014.

10 Het aantal btw-plichtige ondernemingen is bijna altijd hoger dan het aantal lokale vestigingseenheden in een gemeente. Dat is te wijten aan het feit dat de statistieken van de ondernemingen die btw-plichtig zijn, ondernemingen vermelden die geen enkele werknemer aangeven bij de RSZ, wat het geval is voor een groot aantal zelfstandigen. Deze ondernemingen zonder werknemers worden niet in de statistieken over de lokale vestigingseenheden vermeld.

6.3. EVOLUTIE 2006-2013

De loontrekkenden en de lokale vestigingseenheden tonen een verschillende evolutie in Sint-Gillis tijdens de periode 2006-2013. Terwijl het aantal lokale vestigingseenheden stagneerde tijdens deze periode, steeg het aantal loontrekkenden met 26 %, wat een vrij opmerkelijke stijging is in het Brusselse landschap (het aantal werknemers laat tijdens deze periode een relatieve stagnatie zien op het niveau van het Gewest). Bovendien is het aantal btw-plichtige ondernemingen met 10 % gestegen (iets minder dan op gewestelijk niveau). Tot slot is het aantal zelfstandigen tijdens deze periode met 23 % gestegen in Sint-Gillis (een stijging die iets lager is dan die op het niveau van het Brussels Gewest) 6-5.

6-5 Evolutie van het aantal loontrekkenden, zelfstandigen (helpers inbegrepen), btw-plichtige ondernemingen en lokale vestigingseenheden
in index (2006 = 100), Sint-Gillis, 2006-2013

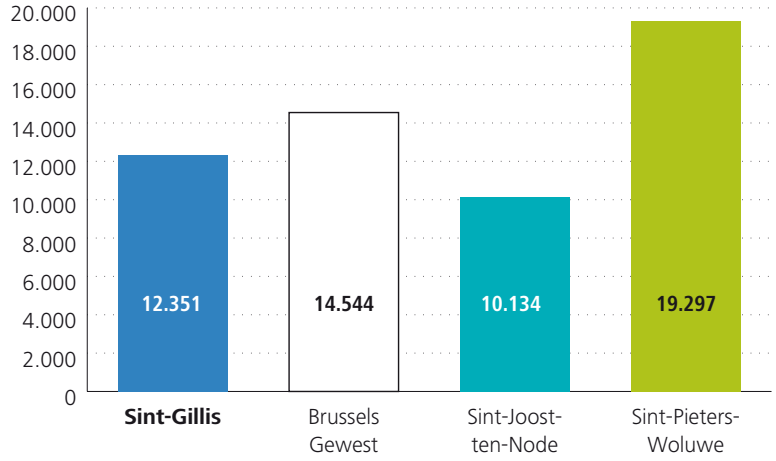
Bronnen: Steunpunt WSE, RSZ, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA
Noot: Ligging van de lokale vestigingseenheden op basis van de zetel van de lokale vestigingseenheid en deze van de btw-plichtige ondernemingen op basis van de maatschappelijke zetel van de onderneming.

7. INKOMENS

7.1. FISCALE INKOMENS

Op basis van de fiscale statistieken en rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens bedraagt het gemiddeld inkomen[11] 12 351 euro in Sint-Gillis voor het jaar 2012, ca. 15 % onder het Brussels gemiddelde. Na Sint-Joost-ten-Node is dit een van de gemeenten in het Gewest waar het gemiddeld inkomen het laagst is 7-1.

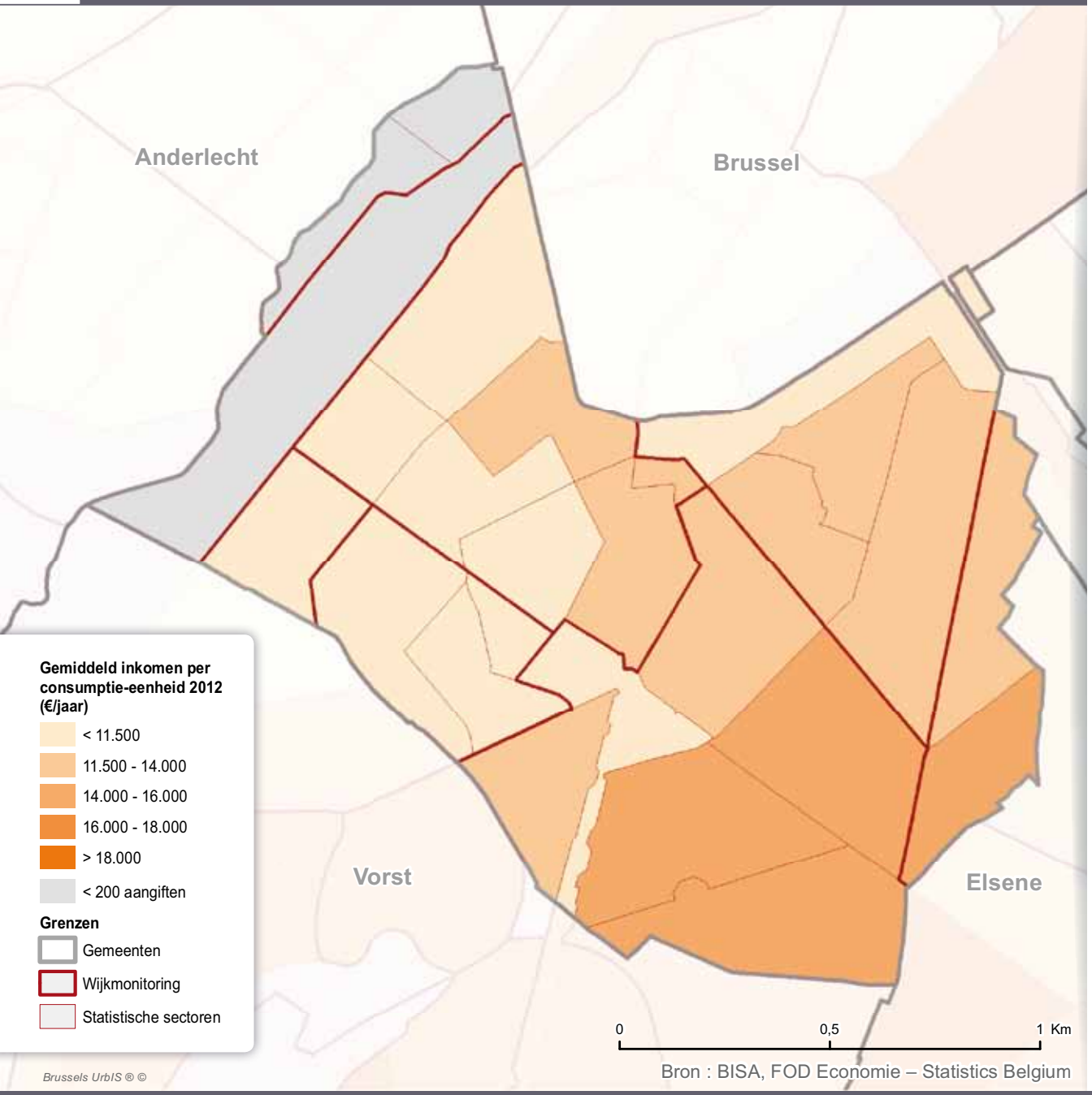
7-1 Gemiddeld inkomen na belastingen per gewijzigde verbruikseenheid in euro, inkomens 2012

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

11 Het gaat hier om het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid (GVE) (na belastingen), zie woordenlijst.

7-2 **Gemiddeld inkomen na belastingen per gewijzigde verbruikseenheid per statistische sector** in euro, Sint-Gillis, inkomens 2012

De gemiddelde inkomens variëren in Sint-Gillis binnen eerder beperkte marges in vergelijking met de verschillen binnen de meeste andere gemeenten van het Brussels Gewest. Geen enkele statistische sector heeft een gemiddeld inkomen van meer dan 16 000 euro en slechts twee sectoren komen iets boven het gewestelijk gemiddelde (14 544 euro) uit 7-2.

Sint-Gillis bevindt zich in een spreidstand met, in het noordwesten, wijken in de arme sikkel en aan de andere kant, in het zuidoosten, wijken waarvan de gemiddelde inkomens het gewestelijk gemiddelde in het zuidoosten benaderen. De gemiddelde inkomens in Sint-Gillis zijn dan ook het laagst in het lager gelegen deel van de gemeente en ze worden hoger naargelang we ons meer naar het hoger gelegen deel van de gemeente begeven: het gemiddeld inkomen is het laagste in de statistische sector van de Engelandstraat (ongeveer 9 900 euro), situeert zich tussen 11 500 en 14 000 euro aan het Voorplein van Sint-Gillis en is het hoogst in de sector van de gevangenis van Sint-Gillis (ongeveer 16 000 euro).

De **inkomensongelijkheid**, gemeten door de Gini-coëfficiënt[12], blijkt echter iets minder hoog in Sint-Gillis dan gemiddeld in de 19 gemeenten 7-3.

7-3 **Gini-coëfficiënt**, fiscale inkomens 2012

	Sint-Gillis	Gemiddelde van de 19 gemeenten
Gini-coëfficiënt - Totaal netto belastbaar inkomen	0,44	0,46
Gini-coëfficiënt - Inkomen na belastingen	0,37	0,39

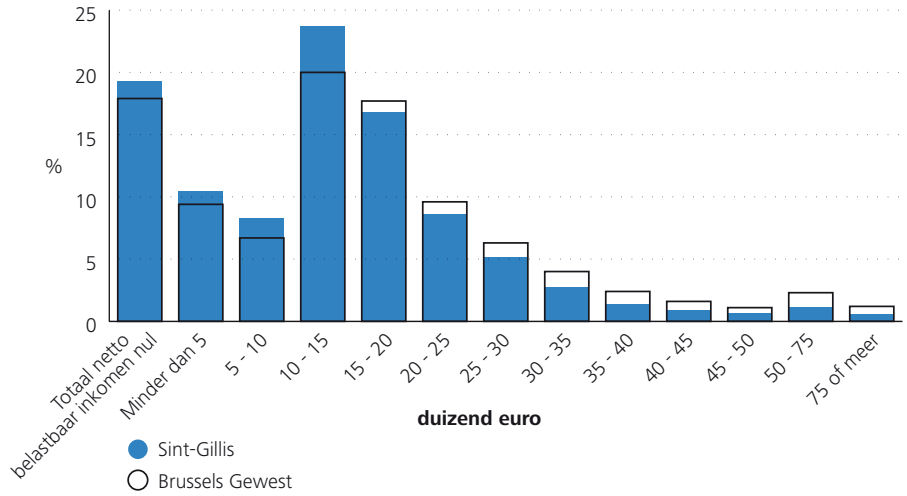
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

12 De hier voorgestelde Gini-coefficiënt wordt berekend op basis van de fiscale statistieken en moet onderscheiden worden van deze berekend door Statistics Belgium op basis van de gegevens van de SILC enquête.

De fiscale **aangiften** van inkomens tussen 10 000 en 15 000 euro zijn in Sint-Gillis duidelijk oververtegenwoordigd in verhouding tot hun aandeel op gewestelijk niveau, in tegenstelling tot de aangiften van inkomens van meer dan 15 000 euro 7-4. Dit verklaart het lagere niveau van inkomensongelijkheid in de gemeente[13].

Het aandeel aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, ligt hoger in Sint-Gillis dan in het Brussels Gewest. De aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, zijn van personen met vrijgestelde inkomens of die geen enkel inkomen aangeven bij de personenbelasting. Het kan gaan om personen die niet-belastbare sociale uitkeringen (zoals het leefloon) ontvangen, internationale ambtenaren, bepaalde studenten, bepaalde zelfstandigen of personen die inderdaad geen enkel inkomen ontvangen.

7-4 Verdeling van het aantal fiscale aangiften per inkomensklasse na belastingen, inkomens 2012

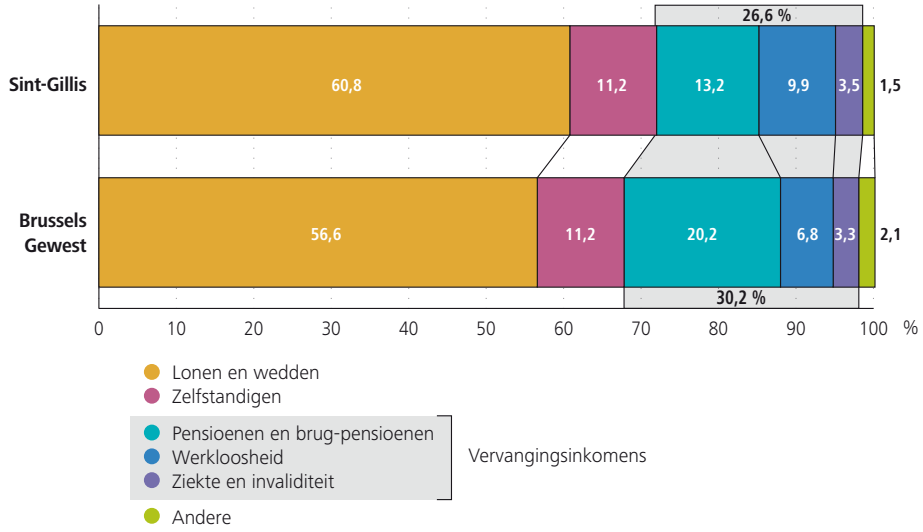
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

Noten:
- In een streven naar eenvoud worden de klassen aangeduid met ronde cijfers, terwijl in werkelijkheid enkel de ondergrens van elke klasse wordt opgenomen.
- Deze grafiek werd opgesteld zonder onderscheid te maken tussen individuele en gemeenschappelijke aangiften, deze laatsten bevatten inkomens van een of twee personen. Een verdeling per type aangiften die verschillend is binnen de gemeente en binnen het hele Gewest kan een invloed hebben op de verdelingen van het aantal aangiften per inkomensklasse.

Deze categorieën van belastingplichtigen kunnen in bepaalde gevallen ook in de heel lage inkomensklassen opgenomen zijn (lager dan 10 000 euro). Deze inkomensklassen moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, gezien de vertekeningen die inherent zijn aan de fiscale statistiek[14].

De analyse van de **bron** van deze fiscale inkomens (vóór belastingen) in 2012 toont dat het aandeel fiscale inkomens uit lonen maar ook uit werkloosheidsuitkeringen in Sint-Gillis groter is dan op het niveau van het Brussels Gewest, in tegenstelling tot de fiscale inkomens uit (brug)pensioenen 7-5.

7-5 Componenten van het gezamenlijk netto-inkomen (voor belastingen), inkomens 2012

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

Noot: De inkomens van de zelfstandigen worden meestal onderschat in de fiscale aangiften van de personenbelasting.

13 Deze vaststelling wordt deels beïnvloed door een groter aandeel individuele aangiften in Sint-Gillis dan gemiddeld op gewestelijk vlak.

14 Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (2016), *Fiscale statistiek van de inkomens, een geschikte gegevensbron om de levensstandaard van de Brusselaars te meten?* Focus nr. 14, februari 2016.

7.2. PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Het aantal mensen dat recht heeft op een vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkering of invaliditeitsuitkering) of op een bijstandsuitkering is een indicator voor het aantal mensen dat moet rondkomen met een **beperkt inkomen**. De bedragen van deze vervangingsinkomens en bijstandsuitkeringen liggen immers vaak onder de armoederisicogrens[15].

Het aandeel van de bevolking op actieve leeftijd (18-64 jaar) dat leeft van een werkloosheidsuitkering is in Sint-Gillis iets hoger dan in het Gewest (15 % tegen 13 % in het Brussels Gewest), net als het deel van de bevolking op deze leeftijd dat leeft van een leefloon (of equivalent) (5,7 % tegen 4,9 % in het Brussels Gewest).

Bij de jongeren komt het percentage gerechtigden op een werkloosheidsuitkering of een leefloon (of equivalent) in de buurt van dit percentage op het niveau van het Gewest. Bij de ouderen (65-plussers) echter blijkt het deel van de bevolking dat leeft van een laag inkomen bijzonder groot te zijn: bijna één vijfde (19 %, tegen 11 % op gewestelijk niveau) leeft van de inkomensgarantie voor ouderen (IGO). Het aandeel ouderen dat leeft van een IGO behoort in Sint-Gillis tot de hoogste in het Gewest. Bovendien ontvangt bijna 10 % van de ouderen een uitkering voor personen met een handicap (tegen 6,5 % op gewestelijk niveau) 7-6.

7-6 Aantal en aandeel personen dat een beroep doet op een werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering of bijstandsuitkering, per leeftijdsklasse, 1 januari 2014

	Sint-Gillis		Brussels Gewest
	Aantal	%	%
Bevolking van 18 tot 24 jaar	4.460	100,0	100,0
Leefloon of equivalent leefloon van het OCMW	493	11,1	10,6
Werkloosheidsuitkering[1]	298	6,7	6,9
Bevolking van 18 tot 64 jaar	35.974	100,0	100,0
Leefloon of equivalent leefloon van het OCMW	2.068	5,7	4,9
Werkloosheidsuitkering[1]	5.360	14,9	12,9
Invaliditeitsuitkeringen[2]	1.154	3,2	3,9
Uitkering voor personen met een handicap[2]	637	1,8	1,9
Bevolking van 65 jaar en meer	4.521	100,0	100,0
Inkomensgarantie voor ouderen	848	18,8	10,7
Uitkering voor personen met een handicap[2]	449	9,9	6,5

Bronnen: POD Maatschappelijke Integratie, RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid, RVP, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

Noten: [1] Het gaat om het aantal betalingen van uitkeringen.
[2] Gegevens op 31 december 2013

15 Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2015). *Welzijnsbarometer 2015*. Brussel: Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

De **evolutie** van het aantal gerechtigden op het leefloon in de bevolking (18-64 jaar) in Sint-Gillis tussen 2005 en 2014 wijkt af van de tendens die op gewestelijk niveau wordt waargenomen. In Sint-Gillis immers is het aandeel gerechtigden op het leefloon lichtjes gedaald in het begin van de periode en stagneerde het vanaf 2008 rond 4,3 %. Op het niveau van het Gewest echter stijgt het aandeel gerechtigden op het leefloon continu (zij het niet altijd even sterk) over heel de periode (2005-2014). Zo is het verschil tussen beide aandelen kleiner in 2014 dan in 2005. Het percentage gerechtigden op het leefloon blijft in Sint-Gillis wel hoger liggen dan op gewestelijk niveau 7-7.

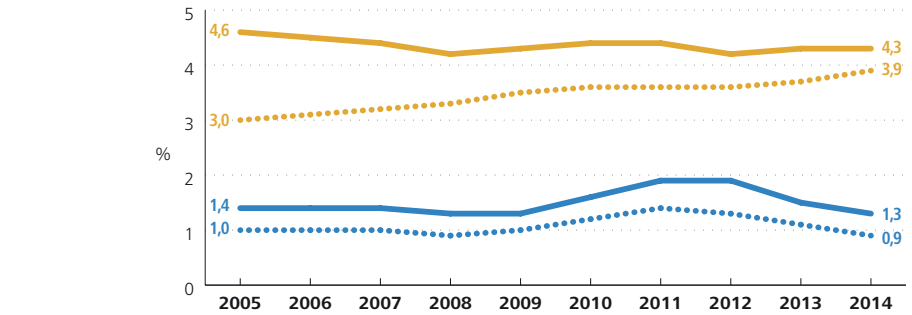
Wat betreft het aandeel gerechtigden op het equivalent leefloon echter is de tendens dezelfde als op gewestelijk niveau: na een toename tussen 2009 en 2011 is er een sterke daling van het aantal gerechtigden op het equivalent leefloon in 2013 en 2014, waardoor hun aandeel in de bevolking (18-64 jaar) opnieuw daalde tot het niveau dat in 2010 werd waargenomen, zowel in Sint-Gillis als in het Gewest. Deze tendens wordt grotendeels verklaard door bepaalde federale maatregelen inzake asiel- en migratiebeleid, die tijdens deze periode hebben geleid tot een daling van het aantal asielzoekers en de vreemdelingen die niet in het bevolkingsregister ingeschreven zijn en die aanspraak kunnen maken op financiële hulp.
Over de hele periode blijkt het aandeel begunstigden van het equivalent leefloon in Sint-Gillis hoger dan op het niveau van het Gewest (1,3 % tegen 0,9 % in het Gewest in 2014).

7.3. RECHTHEBBENDEN OP DE VERHOOGDE TEGEMOETKOMING (RVV)

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV) van de verzekering voor geneeskundige verzorging kan ook worden gebruikt als een indicator voor het aantal personen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

In januari 2015 hebben 13 909 personen in Sint-Gillis recht op een verhoogde tegemoetkoming, als rechthebbende of persoon ten laste, i.e. 28 % van de bevolking van Sint-Gillis (tegen 26 % op gewestelijk niveau). De percentages rechthebbenden zijn iets hoger dan die welke gelden voor het Brussels Gewest voor kinderen en adolescenten onder 18 jaar en voor volwassenen op actieve leeftijd. Voor de ouderen (65-plussers) is het verschil veel groter: 45 % van hen heeft het statuut van RVV in Sint-Gillis, tegen 30 % op gewestelijk niveau, wat opnieuw getuigt van de moeilijke financiële situatie waarin een groot aandeel oudere inwoners van Sint-Gillis zich bevindt 7-8.

7-7 Evolutie van het aandeel gerechtigden op het (equivalent) leefloon in de bevolking van 18-64 jaar, in jaarlijks gemiddelde 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal Leefloon										
Sint-Gillis	1.405	1.371	1.366	1.345	1.399	1.474	1.520	1.503	1.542	1.538
Brussels Gewest										
Aantal Equivalent leefloon										
Sint-Gillis	435	435	440	400	419	547	671	671	552	460
Brussels Gewest										

Bronnen: POD Maatschappelijke Integratie, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA

7-8 Aantal en aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV), per leeftijdsklasse en per geslacht, januari 2015

	Sint-Gillis						Brussels Gewest		
	Aantal rechthebbenden[1]			Percentage rechthebbenden[1] in de bevolking			Percentage rechthebbenden[1] in de bevolking		
Leeftijdsklasse	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Minder dan 18 jaar	1.844	1.741	3.585	36,0	35,6	35,8	33,5	33,2	33,3
18 - 24 jaar	623	684	1.307	28,7	29,8	29,3	27,2	27,8	27,5
25 - 64 jaar	3.325	3.667	6.992	20,6	23,9	22,2	19,2	23,0	21,1
65 jaar en meer	818	1.207	2.025	41,5	47,2	44,7	26,4	32,1	29,8
Totaal	6.610	7.299	13.909	26,0	29,1	27,6	24,1	27,1	25,6

Bronnen: KSZ-Datawarehouse Arbeidsmarkt en sociale bescherming, BISA, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad
Noot: [1] Gerechtigden en personen ten laste.

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

8.1. KERNINDICATOREN VOOR DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De gewone **begroting** verwijst naar het geheel van ontvangsten en uitgaven die een regelmatig en gebruikelijk karakter hebben. De ontvangsten en uitgaven betreffende investeringen behoren dan weer tot de buitengewone begroting.

Sinds 2007 toont de gemeente Sint-Gillis een positief gewoon resultaat (behalve in 2011) en een gecumuleerd positief resultaat sinds 2009, deels dankzij de steun van het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT). Sint-Gillis is inderdaad een van de tien gemeenten die in 2015 een contract hebben met Gewest met het oog op de sanering van hun financiën en ontvangt in dit kader een lening van het BGHGT[16].

Voor de rekeningen 2008-2013 waren de gewone ontvangsten en uitgaven **per inwoner** in Sint-Gillis gemiddeld hoger dan de overeenstemmende ontvangsten en uitgaven voor de 19 Brusselse gemeenten samen, in tegenstelling met de investeringsuitgaven per inwoner. Bovendien is de **schuld** per inwoner in Sint-Gillis, rekening gehouden met de leningen toegekend door het BGHGT, iets hoger dan in de 19 Brusselse gemeenten samen 8-1. De schuld bij het BGHGT vertegenwoordigt een aanzienlijk deel van de totale schuld van de gemeente: in 2013 gaat het om 53 % van de totale schuld van Sint-Gillis (tegen 15 % voor de 19 gemeenten samen).

De liquiditeitsratio, een indicator die de mogelijkheid van de gemeente aangeeft om op korte termijn haar financiële verbintenissen na te leven, lag in 2013 in Sint-Gillis boven 1 (2,12), wat betekent dat de gemeente de mogelijkheid heeft haar kortetermijnschulden (maximum één jaar) onmiddellijk terug te betalen.

De graad van financiële autonomie van de gemeente geeft aan dat 57 % van haar inkomsten afkomstig is van eigen kapitaal, wat een iets minder gunstige situatie vertegenwoordigt in vergelijking met het gemiddelde van deze indicator voor de 19 gemeenten (62 %).

16 Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (2015), *Verslag over de financiële toestand van de Brusselse gemeenten 2008-2014*. Brussel Plaatselijke Besturen.

8-1 Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën, gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

	Sint-Gillis	19 Brusselse gemeenten
Gewone ontvangsten in euro per inwoner	1.841	1.681
Gewone uitgaven in euro per inwoner	1.781	1.696
Schuld[1] in euro per inwoner	1.392	1.333
Investeringsuitgaven in euro per inwoner	166	248

Bronnen: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA
Noot: [1] Schulden bij het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën inbegrepen.

8.2. STRUCTUUR VAN DE BELANGRIJKSTE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De **gewestdotaties** vormen de belangrijkste **bron van ontvangsten** in Sint-Gillis, met een aandeel van 24 % (tegen 15 % voor de 19 gemeenten samen) 8-2. De dotaties worden onder de gemeenten verdeeld volgens criteria zoals het aantal inwoners, leerlingen, werklozen, rechthebbenden op een leefloon, alsook het rendement van de onroerende voorheffing en de personenbelasting (compenserende rol)[17].

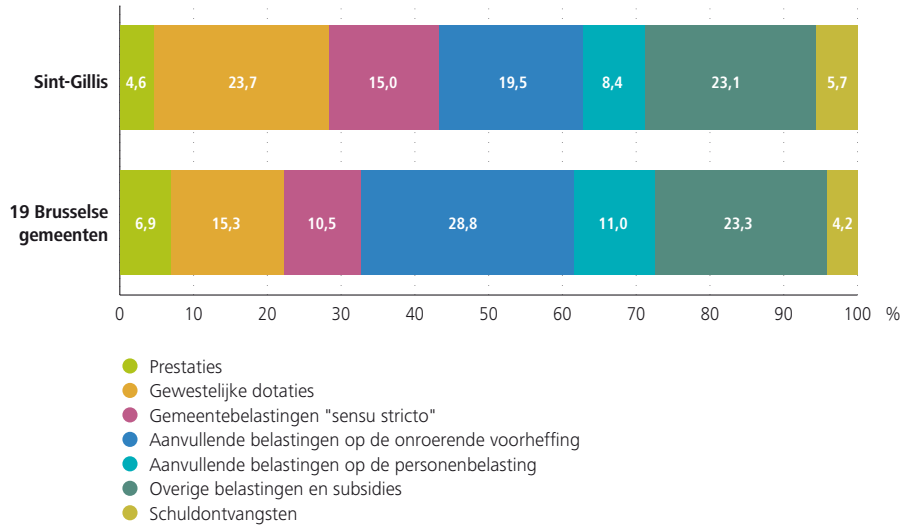
De opbrengst van de aanvullende belastingen op de onroerende voorheffing enerzijds en op de personenbelasting anderzijds, per inwoner van Sint-Gillis, is lager dan het gemiddelde van de 19 gemeenten. Bovendien zijn het aandeel in de totale ontvangsten van de ontvangsten uit de aanvullende belastingen op de onroerende voorheffing en dat van de aanvullende belastingen op de personenbelasting relatief minder hoog. Ze vertegenwoordigen in Sint-Gillis respectievelijk 19 % en 8 % van de ontvangsten (tegen 29 % en 11 % voor de 19 gemeenten samen). Het beperkte aandeel van de aanvullende belastingen op de onroerende voorheffing in weerwil van de aanwezigheid van meerdere overheidsgebouwen is het gevolg van het feit dat meerdere van die

17 Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (2015), *Verslag over de financiële toestand van de Brusselse gemeenten 2008-2014*. Brussel Plaatselijke Besturen.

gebouwen onder de zogenaamde regeling van de "dode hand" vallen, i.e. vrijgesteld van onroerende voorheffing (dit geldt voor bepaalde administraties, het station van Brussel-Zuid of de gevangenis van Sint-Gillis). Het vrij lage aandeel van de ontvangsten uit de aanvullende belastingen op de personenbelasting houdt dan weer verband met de ongunstige sociaaleconomische situatie van een deel van de inwoners van de gemeente.

De "overige belastingen en subsidies" vertegenwoordigen 23 % van de ontvangsten, een gelijk aandeel als dat van de 19 gemeenten samen. Tot slot zijn de ontvangsten uit gemeentebelastingen "sensu stricto" oververtegenwoordigd in Sint-Gillis (15 % van de ontvangsten) in vergelijking met de 19 gemeenten samen (10,5 %).

8-2 Verdeling van de gewone ontvangsten (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

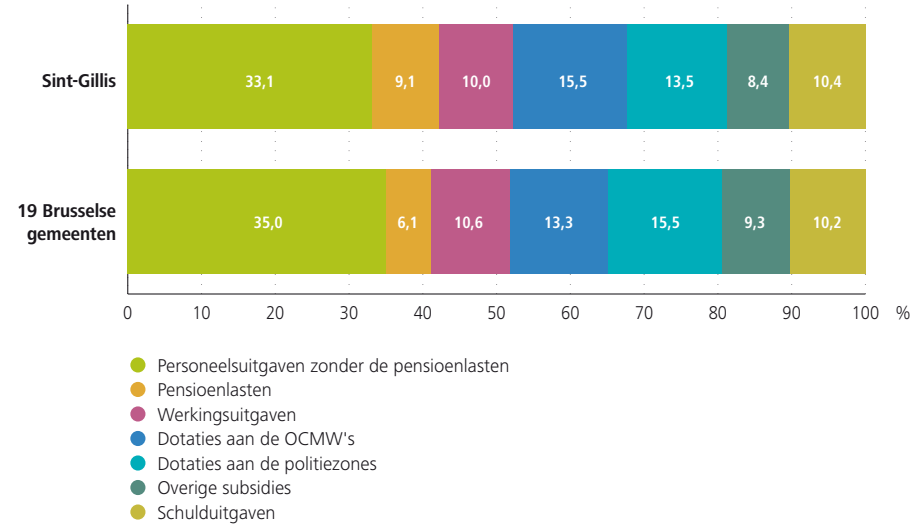

Bron: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, berekeningen BISA

Noten:
- De ontvangsten uit prestaties zijn die waarvoor de gemeente als tegenprestatie iets levert (bijvoorbeeld huurinkomsten voor een gebouw).
- De schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales en daarnaast de kredietinteresten.

Net zoals in de andere gemeenten, zijn de grootste **uitgaven** van de gemeente Sint-Gillis de personeelskosten: voor de periode 2008-2013 ging gemiddeld 42 % van de uitgaven naar de personeelskosten van de gemeentelijke overheid in Sint-Gillis (incl. pensioenlasten), een percentage gelijk aan dat van de 19 gemeenten samen 8-3. Binnen deze uitgaven wegen de pensioenlasten echter zwaarder door in Sint-Gillis. De uitgaven in verband met de dotatie aan het OCMW zijn, naar verhouding, iets hoger in Sint-Gillis dan in de 19 gemeenten samen, in tegenstelling met de uitgaven in verband met de dotatie aan de politiezones en de andere subsidies (die voor de 19 gemeenten naar boven worden getrokken door de Stad Brussel).

8-3 Verdeling van de gewone uitgaven (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

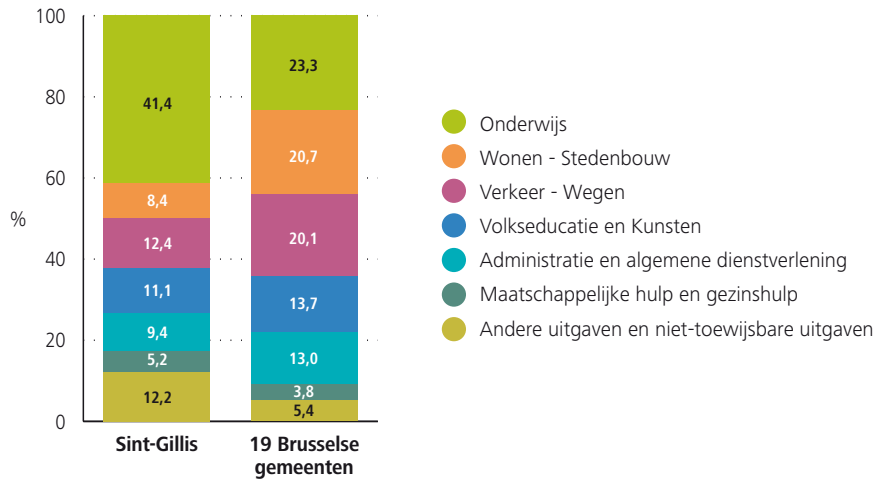

Bron: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, berekeningen BISA

8.3. INVESTERINGEN

De **investeringsuitgaven** schommelen sterk van jaar tot jaar. Men kan echter vaststellen dat onderwijs in de periode 2008-2013 gemiddeld een aanzienlijk deel van de investeringen in Sint-Gillis hebben vertegenwoordigd (41 % van de investeringen tegenover 23 % voor de 19 gemeenten samen). Andere domeinen, en in het bijzonder huisvesting, vertegenwoordigen daarentegen een relatief minder groot aandeel van de investeringen in Sint Gillis in die periode (voor huisvesting 8 % van de investeringsuitgaven tegen 21 % voor de 19 gemeenten samen) 8-4.

8-4 **Verdeling van de investeringsuitgaven per functie**, gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

Bron: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, berekeningen BISA

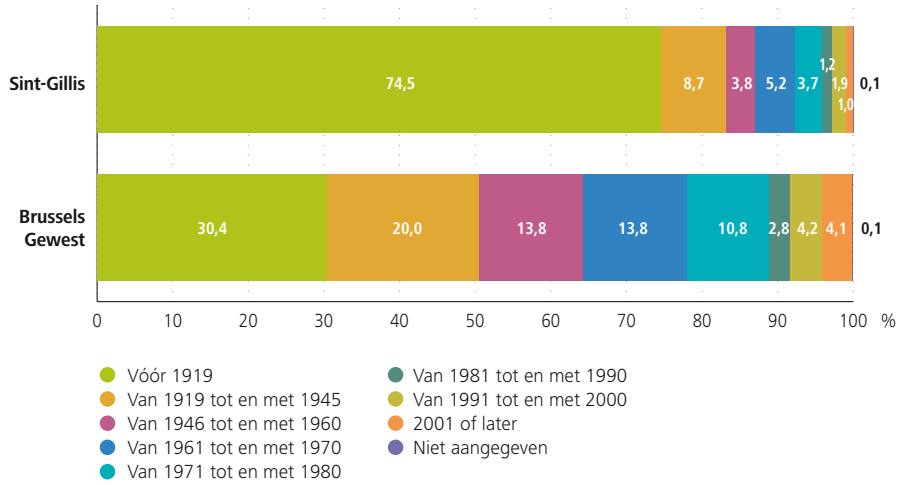
9. HUISVESTING

Op 1 januari 2014 worden er in Sint-Gillis 7 534 gebouwen en 26 587 woningen geteld, waarvan 1 084 sociale woningen.

9.1. KENMERKEN VAN HET WONINGBESTAND

De gemeente Sint-Gillis bevindt zich in de eerste kroon. In Sint-Gillis, en op basis van de gegevens van de Census 2011 over de conventionele woningen, vertegenwoordigen de zeer oude woningen – gebouwd vóór 1919 – drie kwart van de woningen in Sint-Gillis, een uitzonderlijk hoog aandeel in vergelijking met de andere gemeenten. Dit aandeel is in Sint-Gillis meer dan tweemaal zo hoog als op het niveau van het Gewest. De gemeente beschikt dus voornamelijk over een oude bebouwing 9-1.

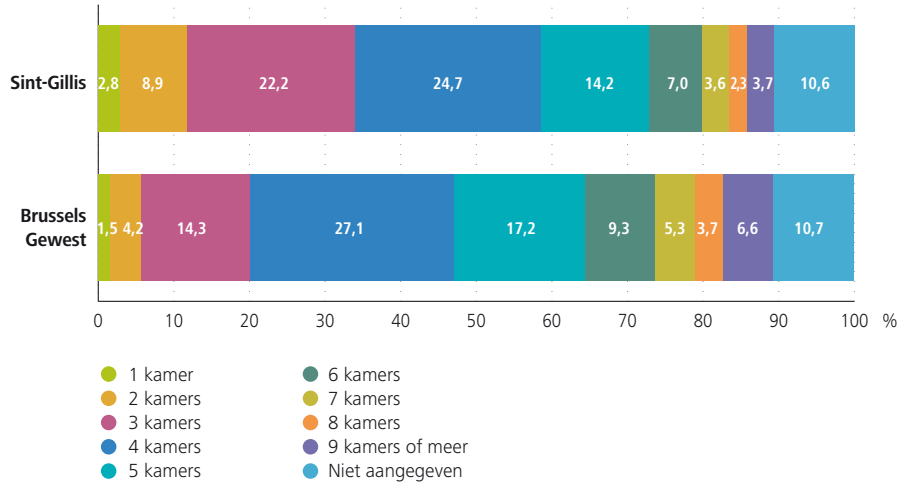
9-1 Aantal bewoonde conventionele woningen naar bouwperiode in % van het totaal, 1 januari 2011

Bron: FOD Economie - Statistics Belgium (Census 2011)
Noot: Het bouwjaar is het jaar van beëindiging van de opbouw van het gebouw waarin de woning zich bevindt. Het gaat dus niet om de laatste renovatie.

Op basis van het **aantal kamers** zijn kleine woningen oververtegenwoordigd in Sint-Gillis in vergelijking met de situatie op gewestelijk niveau: 12 % van de woningen heeft 1 tot 2 kamers (een aandeel dat tweemaal zo hoog is als op het niveau van het Gewest) en 22 % van de woningen heeft 3 kamers (tegen 14 % voor het Gewest). Anderzijds zijn (zeer) grote woningen ondervertegenwoordigd: woningen met 9 kamers en meer vertegenwoordigen 3,7 % van het woningpark, i.e. bijna tweemaal minder in vergelijking met het gewestelijk niveau 9-2[18].

9-2 Aantal bewoonde conventionele woningen naar aantal kamers in % van het totaal, 1 januari 2011

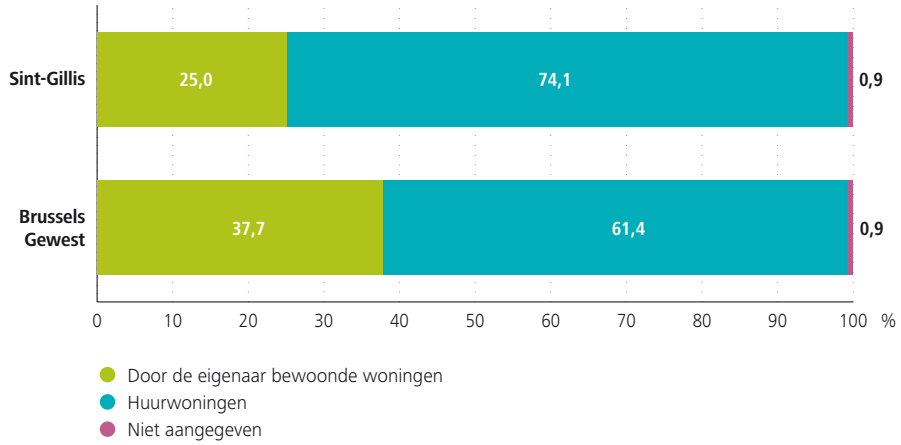

Bron: FOD Economie - Statistics Belgium (Census 2011)
Noot: Een kamer wordt gedefinieerd als een afzonderlijke ruimte in de woning met een oppervlakte van minstens 4 m².

18 We merken op dat het aantal kamers voor een groot aantal woningen "niet is vermeld" (ongeveer 11 % in Sint-Gillis en voor het Gewest).

Nog steeds op basis van de gegevens van de Census 2011 blijkt dat driekwart van de woningen in Sint-Gillis wordt bewoond door **huurders**, een aandeel dat beduidend hoger is dan op het niveau van het Gewest (61 %) 9-3. Deze vaststelling kan in verband worden gebracht met de kenmerken van de bevolking in Sint-Gillis, die bestaat uit een groot aantal dertigers, vaak zonder kinderen, die voor een beperkte periode van hun leven in deze gemeente wonen. Elk jaar verlaten immers heel wat inwoners van Sint-Gillis de gemeente om elders in België te gaan wonen.

9-3 Aantal bewoonde conventionele woningen naar type eigendom in % van het totaal, 1 januari 2011

Bron: FOD Economie - Statistics Belgium (Census 2011)

9.2. SOCIALE WONINGEN

Op 31 december 2013 telt de gemeente Sint-Gillis 1 084 sociale woningen, i.e. 15 meer dan in 2005. Vergeleken met het aantal huishoudens is het aandeel sociale woningen in Sint-Gillis vrij laag: er zijn slechts 4 sociale woningen per 100 huishoudens in de gemeente, tegen 7 per 100 op het niveau van het Gewest 9-4. Op basis van de gegevens van 2011 bedraagt het aandeel huishoudens dat ingeschreven is op de **wachtlijst** voor een sociale woning 8 % in Sint-Gillis (een aandeel in de buurt van het gewestelijk gemiddelde van 7 %)[19].

9-4 Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2013

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	1.084	39.393
Aantal sociale woningen voor 100 private huishoudens	4,2	7,3

Bronnen: BGHM, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA

9.3. HUURPRIJS EN VASTGOEDPRIJZEN

Algemeen blijven de huurprijzen en vastgoedprijzen in Sint-Gillis lager in vergelijking met de situatie op het niveau van het Gewest, ook al is het prijsverschil vandaag duidelijk kleiner in vergelijking met sommige andere gemeenten van de arme sikkel. In 2013 bedraagt de gemiddelde maandelijkse huurprijs voor een woning met twee slaapkamers 669 euro (tegen 732 euro in het Brussels Gewest) en de gemiddelde verkoopprijs van appartementen bedraagt 205,2 duizenden euro (tegen 224,8 duizenden euro in het Gewest). De gemiddelde verkoopprijs van de huizen ligt dichter in de buurt van het gewestelijk gemiddelde 9-5.

9-5 Huurprijs en vastgoedprijzen

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Gemiddelde maandelijkse huurprijs van een woning met 2 slaapkamers in 2013 (euro)	669	732
Gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen in 2014 (duizenden euro)	360,2	365,2
Gemiddelde verkoopprijs van appartementen, flats en studio's in 2014 (duizenden euro)	205,2	224,8

Bronnen: Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, FOD Economie - Statistics Belgium, BGHM

19 Zie Wijkmonitoring: www.wijkmonitoring.brussels

10. GEZONDHEID

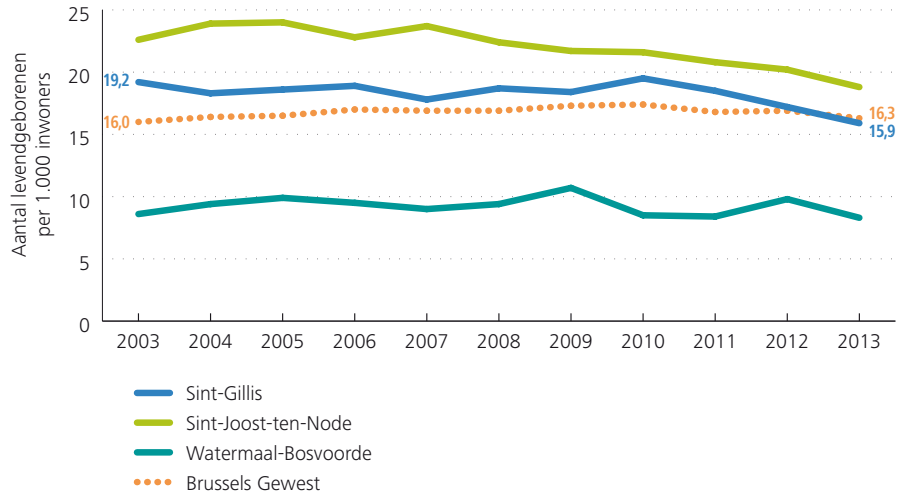
10.1. GEZONDHEID VAN DE PASGEBORENEN

Geboortecijfer

In 2013 waren er in Sint-Gillis 804 **levendgeborenen** volgens de Statistische geboorteformulieren, i.e. 43 levendgeborenen meer dan de gegevens van de officiële bevolking. Dit verschil is te wijten aan de geboorten bij ouders-asielzoekers die ingeschreven zijn in het wachtregister, maar ook van ouders in een onregelmatige verblijfssituatie of met een specifiek statuut (zoals diplomatiek personeel), die niet opgenomen zijn in de officiële bevolkingscijfers[20].

Tussen 2003 en 2013 is het aantal geboorten in Sint-Gillis stabiel gebleven terwijl de bevolking is gegroeid, en bijgevolg is het geboortecijfer gedaald 10-1. Het geboortecijfer in Sint-Gillis was lange tijd hoger dan in het Gewest, tot in 2012. De voorbije jaren is het gedaald en vandaag is het geboortecijfer in de gemeente vergelijkbaar met het gewestelijke geboortecijfer. Het totaal vruchtbaarheidscijfer is in Sint-Gillis lager (1,6) dan in het Gewest (1,9) in 2014[21], maar het aandeel vrouwen op vruchtbare leeftijd is er groter.

10-1 Evolutie van het geboortecijfer, per 1 000 inwoners, 2003-2013

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor geboorten, FOD Economie - Statistics Belgium

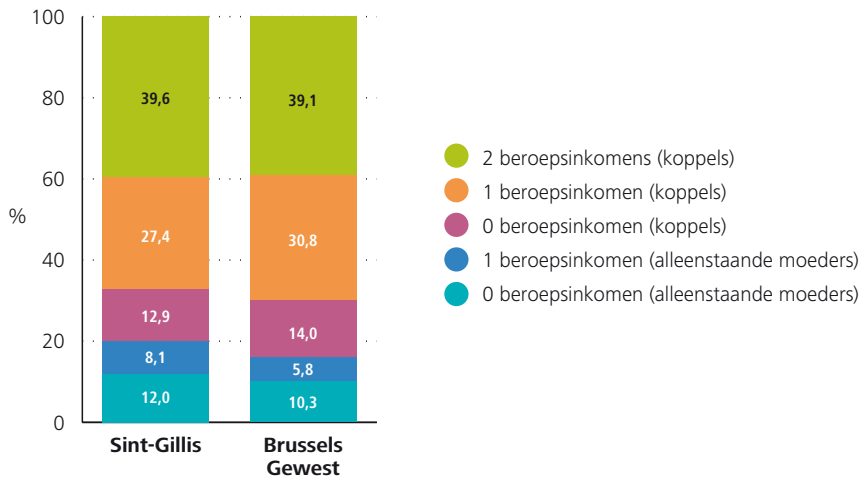
20 Anderzijds omvat de officiële bevolking, in tegenstelling tot de Statistische geboorteformulieren, wel de geboorten van Belgische inwoners die in het buitenland worden geboren. Voor meer informatie over dit thema zie Hercot et al. (2015), Geboren worden als Brusselaar; Perinatale gezondheidsindicatoren van de Brusselaars 2002-2012, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad.

21 Bron: BISA, FOD Economie – Statistics Belgium.

Sociodemografische kenmerken van de geboorten en de moeders

Een kwart van de kinderen in Sint-Gillis wordt geboren in een huishouden zonder beroepsinkomen, i.e. een verhouding die vergelijkbaar is met de situatie op het niveau van het Gewest. Daarentegen is het aandeel kinderen die geboren worden bij een alleenstaande moeder hoger in Sint-Gillis (20 %) dan in het Gewest (16 %) 10-2.

10-2 Verdeling van de geboorten volgens het aantal inkomens uit arbeid in het huishouden en de familiale situatie, 2009-2013

Bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor geboorten

Tussen 2009 en 2013 heeft, vergeleken met het gewestelijk gemiddelde, een groter aandeel vrouwen van Sint-Gillis die bevallen zijn niet de Belgische **nationaliteit** (61 % tegen 50 % voor het Gewest) en is meer dan drie vierde niet geboren als Belg (77 % tegen 74 % voor het Gewest).

Van de vrouwen die in 2013 zijn bevallen, zijn de meest vertegenwoordigde nationaliteiten respectievelijk de Belgische (36 % van de vrouwen), de Marokkaanse (10 %), de Franse (9 %), de Poolse (4,6 %) en de Braziliaanse (4,0 %) nationaliteit. Tussen 2003 en 2013 is het aandeel moeders van Franse en Braziliaanse nationaliteit het sterkst gestegen.

Gezondheid van de borelingen en de moeders

Onder de vrouwen die tussen 2009 en 2013 zijn bevallen, zijn **oudere moeders** verhoudingsgewijs meer vertegenwoordigd in Sint-Gillis (5,7 %) dan in het Brussels Gewest (4,9 %); de vruchtbaarheidsgraad bij de vrouwen tussen 40 en 49 jaar is er overigens groter dan op het niveau van het Gewest (1,5 % tegen 1,2 %). Voor de andere indicatoren inzake de **gezondheid van moeder en kind** die we hierna voorstellen, zijn er weinig verschillen tussen Sint-Gillis en het Brussels Gewest 10-3.

10-3 Indicatoren van de gezondheid van moeder en kind, 2009-2013

	Sint-Gillis		Brussels Gewest
	Aantal	Per 100 levendgeborenen	Per 100 levendgeborenen
Meerlinggeboorten	160	3,7	3,8
Vroeggeboorte (< 37 weken)	294	6,8	7,3
Laag geboortegewicht in functie van de zwangerschapsduur	443	10,3	9,9
Moeders < 20 jaar	98	2,3	2,2
Moeders ≥ 40 jaar	242	**5,7**	4,9

Bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor geboorten en overlijden
Noot: De statistisch significante verschillen in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

Perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit

In Sint-Gillis zijn de cijfers inzake perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit hoger dan op het niveau van het Gewest 10-4. Dit hoger sterftecijfer in vergelijking met het Gewest is het gevolg van een groter aandeel **overlijdens** zowel vóór de geboorte als tijdens het eerste levensjaar (infantiele mortaliteit).

10-4 Perinatale, infantiele en foeto-infantiele sterfte, 2009-2013

	Sint-Gillis		Brussels Gewest
	Aantal	Per 1.000 geboorten	Per 1.000 geboorten
Perinatale mortaliteit	42	9,6	7,8
Infantiele mortaliteit	20	4,6	3,0
Foeto-infantiele mortaliteit	55	**12,5**	9,4

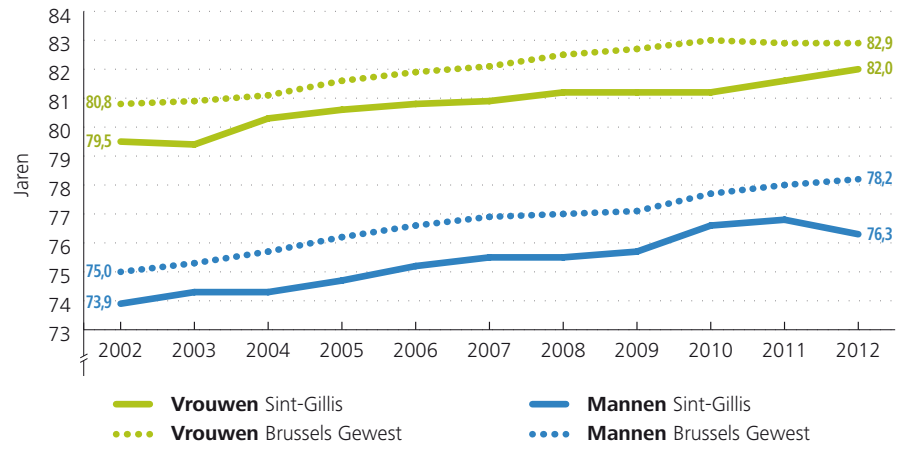
Bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor geboorten en overlijden
Noot: De statistisch significante verschillen in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

10.2. ALGEMENE GEZONDHEIDSTOESTAND

Levensverwachting

In 2012 is de levensverwachting[22] in Sint-Gillis 82 jaar voor vrouwen en 76 jaar voor mannen, wat lager is dan in het Brussels Gewest (respectievelijk 83 jaar en 78 jaar). Voor de periode 2002-2012 is de levensverwachting voor mannen meer gestegen dan voor vrouwen, zowel in Sint-Gillis als in het Brussels Gewest 10-5. Het verschil in levensverwachting in vergelijking met het Gewest houdt verband met een hoger sterftecijfer voor oudere personen in de gemeente ten opzichte van het Gewest, meer bepaald bij de mannen. Dit verschil kan in verband worden gebracht met het groter aandeel oudere personen die in een precaire situatie leven in Sint-Gillis dan in de rest van het Gewest (zie hoofdstuk 7).

10-5 Evolutie van de levensverwachting bij de geboorte per geslacht, glijdende gemiddelden over drie jaar[1], 2002-2012

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden, FOD Economie - Statistics Belgium
Noot: [1] Het glijdend gemiddelde over 3 jaar wordt, bijvoorbeeld voor 2002 berekend als volgt: Levensverwachting in 2002 = (levensverwachting in 2001 + levensverwachting in 2002 + levensverwachting in 2003) / 3

22 De levensverwachting in 2012 wordt hier bepaald als het glijdend gemiddelde van de levensverwachting over 3 jaar heen ((levensverwachting 2011 + levensverwachting 2012 + levensverwachting 2013)/3).

Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar)

In Sint-Gillis bedraagt het vroegtijdige sterftecijfer (vóór 75 jaar) 370 per 100 000 mannen en 190 per 100 000 vrouwen 10-6. Na standaardisatie voor leeftijd is het vroegtijdige sterftecijfer voor mannen in Sint-Gillis beduidend hoger dan op het niveau van het Brussels Gewest (+19 %). Vergeleken met de gewestelijke situatie zijn de cijfers inzake vroegtijdige sterfte als gevolg van tumoren (strottenhoofd, luchtpijp, bronchiën en longen) en als gevolg van aandoeningen van het spijsverteringsstelsel beduidend hoger bij de mannen in Sint-Gillis. In epidemiologische studies wordt een groot deel van deze doodsoorzaken respectievelijk gelinkt aan het gebruik van tabak en alcohol.

10-6 **Bruto vroegtijdig sterftecijfer (< 75 jaar) voor de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken, per geslacht**, Sint-Gillis en verschil in vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisatie voor leeftijd, 2009-2013

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal sterfgevallen	Bruto sterftecijfer (/100.000)	Verschil in sterftecijfer in vergelijking met het Brussels Gewest[1]	Aantal sterfgevallen	Bruto sterftecijfer (/100.000)	Verschil in sterftecijfer in vergelijking met het Brussels Gewest[1]
Alle doodsoorzaken	438	370,3	**+19 %**	218	190,0	+2 %
Kankers	148	125,1	+18 %	96	83,7	+8 %
Kanker van strottenhoofd, luchtpijp, bronchiën en longen	*62*	*52,4*	***+50 %***	*18*	-	-
Hart- en vaatziekten	82	69,3	+16 %	33	28,8	+4 %
Ischemische hartziekten	*42*	*35,5*	*+32 %*	*10*	-	-
Aandoeningen van de luchtwegen	33	27,9	+26 %	12	-	-
Aandoeningen van het spijsverteringsstelsel	34	28,7	**+54 %**	11	9,6	-3 %
Uitwendige doodsoorzaken	56	47,3	-2 %	19	-	-
Zelfmoord[2]	*22*	*18,6*	*+17 %*	*7*	-	-

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden, FOD Economie - Statistics Belgium

Noten: [1] Verschil in mortaliteit = (Gestandaardiseerde mortaliteitsratio – 1) x 100

[2] Het aantal sterfgevallen door zelfmoord wordt onderschat: een aantal zelfdodingen wordt geregistreerd als gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze al dan niet opzettelijk is.

• Enkel de doodsoorzaken die meer dan 20 overlijdens tellen voor een van beide geslachten, zijn opgenomen in deze tabel. Indien er minder dan 20 gevallen zijn, worden het bruto sterftecijfer en het mortaliteitsverschil in vergelijking met het Gewest niet weergegeven en wordt de cel blanco gelaten.

• De statistisch significante verschillen in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

Kankers: incidentie en screeningsprogramma's

Longkanker, colorectale kanker, borstkanker (bij vrouwen) en prostaatkanker (bij mannen) zijn de vaakst voorkomende kankers in het Brussels Gewest.

In Sint-Gillis, voor de periode 2009-2012, is de gestandaardiseerde **incidentie** van longkanker bij mannen hoger dan op het niveau van het Gewest 10-7. Een groot deel van deze kankers houdt verband met tabak. Op het niveau van het Gewest is de incidentie bij mannen gedaald en is ze bij vrouwen stabiel gebleven tijdens de voorbije tien jaar. De gestandaardiseerde incidentie van prostaatkanker bij mannen is lager dan in het Brussels Gewest.

10-7 Bruto incidentiecijfers van longkanker, colorectale kanker, prostaatkanker en borstkanker, Sint-Gillis en verschil in vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisatie voor leeftijd, 2009-2012

	Aantal kankers	Bruto incidentiecijfer (/100.000)	Verschil in incidentie in vergelijking met het Gewest[1]
Mannen			
Longen-bronchiën	86	89,9	**+53 %**
Prostaat	56	58,5	**-30 %**
Colorectaal	41	42,9	-10 %
Vrouwen			
Borst	337	155,6	-4 %
Colorectaal	136	62,8	+14 %
Longen-bronchiën	97	44,8	+21 %

Bronnen: Stichting Kankerregister en FOD Economie - Statistics Belgium
Noten: [1] Verschil in incidentie = (Gestandaardiseerde incidentieratio – 1) x 100
• De statistisch significante verschillen in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

Internationaal wordt aanbevolen om een systematische **screening** te organiseren voor darmkanker en, bij vrouwen, borstkanker en baarmoederhalskanker. In Sint-Gillis is de totale dekking van de tweejaarlijkse borstkankerscreening bij vrouwen van 50 tot 69 jaar evenals de screeningsdekking in het specifieke kader van het georganiseerde en gratis programma ("mammotest" genoemd) lager dan op het niveau van het Gewest[23] 10-8. De totale dekking ligt eveneens lager dan de Europese aanbeveling van 70 % van de doelgroep.

10-8 Dekkingsgraad van het georganiseerde borstkankerscreeningsprogramma en totale dekking van borstonderzoeken bij vrouwen van 50 tot 69 jaar, 2011-2012

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Mammotest	8,7 %	9,9 %
Mammografie en/of mammotest	47,8 %	52,9 %

Bronnen: InterMutualistisch Agentschap, Brumammo, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

Wat de screening voor baarmoederhalskanker betreft, is het percentage vrouwen tussen 25 en 64 jaar dat een uitstrijkje heeft laten nemen in de periode 2010-2012 in Sint-Gillis (50 %) iets lager dan in het Brussels Gewest (53 %)[24].

23 Voor meer informatie over dit thema, zie Yannart et al (2015) *Vierde evaluatierapport van het georganiseerde screeningsprogramma voor borstkanker in het Brussels Gewest (2009-2013)*, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad.
24 InterMutualistisch Agentschap, Atlas. www.aim-ima.be

WOORDENLIJST

Activiteitsgraad: percentage van de beroepsbevolking in de bevolking op beroepsleeftijd (15-64 jaar).

Arme sikkel: zone van het Brussels Gewest waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont. Deze bestaat uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon. Deze wijken behoren tot de armste wijken van het Gewest, ze vormen een sikkel rond het stadscentrum, van Sint-Joost-ten-Node tot de lage gedeelten van Vorst.

Armoederisicogrens: in navolging van de andere landen van de Europese Unie gebruikt België een relatieve armoededrempel om het aandeel van de bevolking te meten dat een armoederisico vertoont. Deze drempel werd vastgelegd op 60 % van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen van het huishouden. Op basis van de enquête EU-SILC 2014 (inkomens 2013) wordt deze drempel in België vastgelegd op 1 085 euro per maand voor een alleenstaande persoon, 1 736 euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en 2 279 euro per maand voor een koppel met twee kinderen. Personen met een equivalent inkomen onder deze drempel worden beschouwd als risico lopend op armoede.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn (niet-werkende werkzoekenden).

Binnenlandse werkgelegenheid: de binnenlandse werkgelegenheid stemt overeen met de banen van personen die op een grondgebied werken, ongeacht de woonplaats van de werknemers.

Btw-plichtige ondernemingen: de statistieken van btw-plichtige ondernemingen worden opgesteld door Statistics Belgium van de FOD Economie. Ze tellen enkel de maatschappelijke zetels van ondernemingen. Wat betekent dat deze statistieken geen rekening houden met de verschillende exploitatiezetels die een onderneming kan hebben, verdeeld over een of meerdere gemeenten en deze als een enkele onderneming beschouwen, gevestigd in de gemeente waar de maatschappelijke zetel zich bevindt.

De stopzettingsgraad van btw-plichtige ondernemingen wordt berekend door het aantal stopzettingen van btw-plichtige ondernemingen van een jaar te delen door het gemiddeld aantal actieve ondernemingen van dat jaar. Het aantal stopzettingen van btw-plichtige ondernemingen is gelijk aan het aantal die niet meer aanwezig zijn in de btw-registers op 31 december van een gegeven jaar maar wel voorkomend in de registers op 31 december van het jaar ervoor. Deze statistiek houdt geen rekening met de migraties van ondernemingen. Een onderneming die een gemeente verlaat om zich ergens anders te vestigen, zonder zijn statuut te veranderen in het register van btw-plichtige ondernemingen, zal niet in het aantal stopzettingen worden meegeteld.

De oprichtingsgraad van btw-plichtige ondernemingen wordt berekend door het aantal oprichtingen van btw-plichtige ondernemingen van een jaar te delen door het gemiddeld aantal actieve ondernemingen van dat jaar. Het aantal oprichtingen van btw-plichtige ondernemingen is gelijk aan het aantal ondernemingen aanwezig in de btw-registers op 31 december van een gegeven jaar en niet voorkomend in de registers op 31 december van het jaar ervoor. Deze statistiek houdt geen rekening met de migraties van ondernemingen. Een reeds geregistreerde onderneming die zich op het grondgebied van een gemeente vestigt, wordt niet als een oprichting beschouwd. De statistieken 2014 voor het aantal btw- plichtige ondernemingen waren bijgevolg uitzonderlijk hoog, vergeleken met de jaren voordien. Dat is te verklaren door een verandering in de wetgeving die sinds januari 2014 de prestaties van advocaten onderwerpt aan de btw. In de eerste maanden van 2014 hebben zij dan ook stappen moeten ondernemen om hun btw-inschrijving in orde te brengen. Deze inschrijvingen om zich aan te passen aan de nieuwe regels zijn geen echte oprichtingen van ondernemingen, omdat deze ondernemingen in de meeste gevallen reeds actief waren.

De faillissementsgraad van ondernemingen wordt berekend door het aantal faillissementen van ondernemingen van een jaar te delen door het gemiddeld aantal actieve btw- plichtige ondernemingen van dat jaar. Het aantal faillissementen van ondernemingen is gebaseerd op de aangiften van de handelsrechtbanken, aangevuld door informatie uit het ondernemingsregister van Statistics Belgium. We stellen vast dat er bijzonder veel waren in 2013 voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, omdat de handelsrechtbanken van Brussel voor koophandel in de loop van dit jaar een

"massale" schoonmaakoperatie hebben doorgevoerd voor de ondernemingen met een economische gezondheid die als dubieus werd beschouwd.

Circulaire migratie: duidt de beweging aan van personen die hun levensruimte delen tussen twee landen, wat vaak de mogelijkheid biedt om contact te houden met de familie die in het land van herkomst is gebleven en simultaan een baan in het buitenland te behouden.

Conventionele woningen: de conventionele woningen worden gedefinieerd als een geheel van aparte (omringd door muren en daken) en onafhankelijke potentiële verblijven (met een ingang direct naar de straat, een trap of de gang) die vanuit architecturaal standpunt opgetrokken zijn met permanente bewoning als doel.

Economische afhankelijkheidscoëfficiënt: de economische afhankelijkheids-coëfficiënt wordt verkregen door de bevolking in de meest afhankelijke leeftijdsschijven (namelijk de personen jonger dan 18 en de 65-plussers) te delen door de bevolking die het meest in aanmerking komt om een professionele activiteit uit te oefenen (18-64 jarigen).

Eerste kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon wijken aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De eerste kroon van het Brussels Gewest verwijst naar de wijken tussen de lanen van kleine ring en de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchilllaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidtlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze eerste kroon was volledig verstedelijkt rond 1930.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen en vreemdelingen met verblijfrecht, die niet zijn ingeschreven in het rijksregister. De bedragen zijn identiek aan deze van het leefloon.
Voor meer informatie: www.ocmw-info-cpas.be

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden dus niet mee opgenomen in de fiscale statistieken. Dit betekent dat sommige sociale transfers (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er enkele personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem, zoals de buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Foeto-infantiele sterfte: aantal sterfgevallen voor of tijdens de bevalling (vanaf het moment waarop de baby minstens 500 g weegt of na een zwangerschapsduur van minstens 22 weken) en de sterfte van levendgeboren kinderen voor de eerste verjaardag (0 tot verstreken 364 dagen) per 1 000 geboorten (levendgeboorten en doodgeboorten).

Geboortecijfer: het geboortecijfer is de verhouding tussen het jaarlijks aantal geboorten en de totale bevolking.

Gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid (GVE): deze indicator kan de gemiddelde levensstandaard binnen een bevolking benaderen, door rekening te houden met de structuur van de bevolking volgens de leeftijd en de samenstelling van de huishoudens. Om het gemiddeld inkomen per GVE van een gemeente te berekenen, wordt het fiscale inkomen (hier na belastingen) van de inwoners van de gemeente dus gedeeld door het aantal GVE van de gemeente (de berekeningswijze houdt geen rekening met aangiften van een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul). Om het aantal GVE van de gemeente te berekenen, gebruiken we een equivalentieschaal die wordt toegepast om het aantal personen in een huishouden om te zetten in "equivalent volwassene": aan de eerste volwassene wordt een coëfficiënt 1 toegekend, aan alle andere personen ouder dan veertien jaar 0,5 en aan kinderen van veertien jaar en jonger 0,3. De bevolking werd hier dus omgezet in GVE om rekening te houden met de structuur van de huishoudens omdat deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. Om vergelijkingen mogelijk te maken, moet elke persoon die deel uitmaakt van een collectief huishouden in de berekening worden beschouwd als gezinshoofd van een private huishouden.

Geslachtsverhouding: het gaat om de verhouding tussen het de aantal mannen en het aantal vrouwen. Via deze graad kan men de verdeling van de bevolking naar geslacht analyseren.

Gestandaardiseerde incidentieratio: totaal aantal gevallen van een bepaalde ziekte in de gemeente gedeeld door het totaal aantal "verwachte" gevallen in de gemeente

(verkregen door het incidentiepercentage per leeftijdsschijf van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Gestandaardiseerd sterftecijfer: totaal aantal sterfgevallen in de gemeente gedeeld door het totaal aantal "verwachte" sterfgevallen in de gemeente (verkregen door het sterftecijfer per leeftijdsschijf van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Gini-coëfficiënt: is een indicator van inkomensongelijkheid. De coëfficiënt schommelt tussen 0 en 1. De coëfficiënt is gelijk aan 0 in een situatie van perfecte gelijkheid waarin iedereen hetzelfde inkomen zou hebben. De coëfficiënt is daarentegen gelijk aan 1 in een situatie van totale ongelijkheid (één iemand heeft het volledige inkomen en de rest heeft geen inkomen). De coëfficiënt wordt hier berekend op basis van de fiscale statistieken, de aangiften met een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul, worden niet mee in rekening gebracht.

Graad van financiële autonomie: aandeel van het eigen vermogen van de gemeente (met uitzondering van de voorzieningen voor risico's en lasten) in procent van het totale passief.

Groen en blauw netwerk: een programma in het Brussels Gewest met als doelstelling groene ruimten creëren, ze aaneenschakelen door middel van met groen omzoomde straten en rivieren doen herleven in het belang van de inwoners en binnen een bredere ecologische visie. Het werd opgestart in 1996 en werd in 1999 mee opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP).

Infantiele sterfte: aantal sterfgevallen van levendgeboren kinderen voor de eerste verjaardag (0+ tot verstreken 364 dagen) per 1 000 levendgeborenen.

Laag geboortegewicht in functie van de zwangerschapsduur: het geboortegewicht hangt nauw samen met de zwangerschapsduur. Bepaalde factoren kunnen bij identieke zwangerschapsduur tot een lager geboortegewicht leiden: roken, alcohol, aandoeningen van de placenta, enz. Fœtussen met een laag gewicht in vergelijking met het gemiddelde van de fœtussen die na een identieke zwangerschapsduur geboren worden, hebben vaak perinatale gezondheidsproblemen en een hoger mortaliteitsrisico. Het lage geboortegewicht voor de duur van de zwangerschap komt overeen met de totale levendgeborenen met een gewicht lager dan het percentiel 10 van de geboorten voor dezelfde zwangerschapsduur (zwangerschapsduur van 24 tot en met 41 weken), tijdens de geanalyseerde periode (hier 2009-2013).
Voor meer informatie: www.observatbru.be

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuair recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbereidheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd.
Voor meer informatie: www.ocmw-info-cpas.be

Levensverwachting: de hier bestudeerde levensverwachting betreft de levensverwachting bij de geboorte, die aangeeft hoe oud iemand gemiddeld zou worden indien hij of zij vanaf de geboorte en doorheen zijn of haar leven op elke leeftijd dezelfde overlijdenskansen zou accumuleren als deze die opgetekend werden in de verschillende leeftijdscategorieën van de bestudeerde populatie gedurende een bepaald periode. De levensverwachting is in die zin geen voorspelling maar karakteriseert alleen op een synthetische manier de vastgestelde leeftijdsspecifieke sterftecijfers van de bestudeerde periode.

Liquiditeitsratio: aandeel van de schulden op een jaar of meer en van de financiële rekeningen in procent van de schulden op een jaar of meer van de gemeente.

Lokale vestigingseenheden: exploitatiezetels van de ondernemingen in de gemeente waar ze werkelijk gevestigd zijn, op voorwaarde dat ze ten minste één werknemer aangegeven hebben bij de RSZ.

Niet-werkende werkzoekende (NWWZ): personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst (Actiris in het Brussels Gewest).

Officiële bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

Perinatale sterfte: aantal sterfgevallen voor of tijdens de bevalling (vanaf het moment waarop de baby minstens 500 g weegt of na een zwangerschapsduur van minstens 22 weken) en de sterfte van levendgeboren kinderen in de eerste week (0 tot verstreken 6 dagen) per 1 000 geboorten (levendgeboorten en doodgeboorten).

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alsook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk

recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon, IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Senioriteitscoëfficiënt: de senioriteitscoëfficiënt geeft het relatieve aandeel aan van de oudste personen (80 jaar en meer) binnen de groep senioren (65 jaar en meer). Deze coëfficiënt meet de vergrijzing van de senioren.

Statistische formulieren voor geboorten en overlijden: de geboorte- en sterftestatistieken kunnen aan de hand van twee bronnen worden opgesteld: het rijksregister (officiële bevolking) en de statistische formulieren voor geboorten en overlijden. Deze laatste bron omvat alle geboorten en overlijdens, ook deze bij de personen die niet ingeschreven zijn in het rijksregister, maar die in de gemeente wonen. Het aantal geboorten en overlijdens dat via de formulieren wordt geteld, is meestal hoger dan het aantal geboorten en overlijdens via het rijksregister.
Voor meer informatie: www.observatbru.be

Statistische sectoren: de statistische sectoren vertegenwoordigen de kleinste administratieve eenheid en is het resultaat van de onderverdeling van het grondgebied door de Algemene Directie Statistiek, op basis van structurele kenmerken die worden geïdentificeerd via volkstellingen (de laatste belangrijke aanpassingen dateren van 2001).

Statistisch significant verschil: een verschil tussen twee cijfers wordt statistisch significant genoemd, wanneer de kans heel groot is dat dit verschil overeenstemt met een reëel verschil en het risico dat het verschil het resultaat is van toeval, heel klein is.

Totaal vruchtbaarheidscijfer: aantal kinderen dat een vrouw in het reproductieve leeftijdsinterval zou krijgen indien ze hetzelfde vruchtbaarheidscijfer zou blijven vertonen op elke leeftijd. Het wordt berekend door de vruchtbaarheidscijfers per leeftijd op te tellen.

Tweede kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon wijken aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De tweede kroon van het Brussels Gewest omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen, buiten de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchilllaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidtlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze tweede kroon werd verstedelijkt na de eerste kroon en bereikte de grenzen van het Brussels Gewest rond 1960.

Verouderingscoëfficiënt: de verouderingscoëfficiënt is de verhouding tussen het bevolkingsaandeel van senioren (65 jaar en meer) in vergelijking met het bevolkingsaandeel van de jongsten (jonger dan 18 jaar). Deze meet de vergrijzing van de bevolking.

Vruchtbaarheidscijfer: de verhouding van het aantal levendgeboorten bij vrouwen van een bepaalde leeftijd tot het aantal vrouwen van die leeftijd. De verstreken leeftijd, m.a.w. de leeftijd bij de laatste verjaardag, wordt in aanmerking genomen.

Werkgelegenheidsgraad: percentage van de werkende bevolking (werkend) in de bevolking op beroepsleeftijd (15-64 jaar).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking (niet-werkende werkzoekenden) in de beroepsbevolking.

Wijken: de wijken van het Brussels Gewest die in deze publicatie worden gebruikt, zijn deze van de Wijkmonitoring. Een wijk is een som van statistische sectoren, aan elkaar grenzend, gegroepeerd in functie van hun sociodemografische en fysieke kenmerken.
Voor meer informatie: www.wijkmonitoring.brussels

LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling
BGHGT	Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën
BGHM	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
Brumammo	Brussels Coördinatie Centrum voor Borstkankeropsporing
btw	Belasting over de toegevoegde waarde
EU	Europese Unie
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions
FOD	Federale Overheidsdienst
GBP	Gewestelijk bestemmingsplan
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
HORECA	Activiteitstak die alle hotels en eet- en drinkgelegenheden (restaurants en cafés) omvat.
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OKAN	Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers
ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
POD	Programmatorische Federale Overheidsdienst
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
RVV	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming voor de verzekering voor geneeskundige verzorging
WSE	Steunpunt Werk en Sociale Economie

VOOR WIE MEER WIL WETEN

MEER INDICATOREN

Wijkmonitoring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
www.wijkmonitoring.brussels

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse:
www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad:
www.observatbru.be

NASLAGWERKEN

Corijn, E. & van de Ven, J., 2013, *The Brussels Reader. A small world city to become the capital of Europe*. Bruxelles, VUBPRESS.

Dessouroux, C., 2008, *Espaces partagés, espaces disputés. Bruxelles, une capitale et ses habitants.* Bruxelles, Université libre de Bruxelles (CIRHIBRU) & Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale.

Jaumain, S. (Dir.), 2009, *La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire & Patrimoine des communes de Belgique*. Bruxelles, Racine.

Vandermotten, C., 2014, *Bruxelles, une lecture de la ville. De l'Europe des marchands à la capitale de l'Europe*. Bruxelles, Éditions de l'Université de Bruxelles.

Van Hamme, G. (Dir.), Grippa, T., Marissal, P., May, X., Wertz, I. & Loopmans, M. (2015). *Dynamiek van buurten in moeilijkheden in de Belgische stadsgewesten*. ULB – IGEAT. KULeuven – Department of Earth and Environmental Sciences. POD Maatschappelijke Integratie, Brussel. http://forms.mi-is.be/Atlas_NDL.pdf

bisa
perspective.brussels
brussels instituut voor statistiek en analyse

OBSERVATORIUM
VOOR GEZONDHEID EN
WELZIJN BRUSSEL

OBSERVATOIRE DE
LA SANTÉ ET DU SOCIAL
DE BRUXELLES

Zoom op de gemeenten: Sint-Gillis

De publicatie “Zoom op de gemeenten” van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad verzamelt en analyseert demografische, socio-economische, welzijns- en gezondheidsindicatoren van de bevolking voor elk van de 19 Brusselse gemeenten. Deze publicatie dient als beleidsondersteunend instrument en geeft voor het werkveld inzage in de kenmerken van de bevolking waarmee en het territorium waarop ze werken.

www.bisa.brussels
www.observatbru.be

Dit document is ook beschikbaar in het Frans.
Ce document est également disponible en français.